

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 295)
miljøministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	29. november 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 6. december 2002 – dagsordenspunkt rådsmøde (miljøministre) den 9.-10. december 2002 – vedlægges Miljøministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Samlenotat for rådsmøde (miljø) d. 9.-10. december 2002

1. Forslag til direktiv om handel med CO ₂ -kvoter <i>- politisk enighed om fælles holdning</i>	2
2. Forordning om sporing og mærkning af GMO <i>- politisk enighed om fælles holdning</i>	8
3. Rotterdam Konventionen (PIC) 3a. Forordning om implementering af PIC konventionen <i>- vedtagelse ved 1. læsning</i> 3b. Beslutning om Fællesskabets ratifikation af konventionen <i>- vedtagelse</i>	16
4. Forordning om skovovervågning <i>- status for arbejdet</i>	27
5. EU's kemikaliepolitik 5a. Debat om ny kemikalierregulering • <i>Politisk drøftelse (åben debat)</i> 5b. Globale kemikaliespørgsmål • <i>Rådskonklusioner</i>	34
6. Meddelelse om bæredygtig anvendelse af pesticider <i>- Rådskonklusioner</i>	37
7. Meddelelse om beskyttelse af det marine miljø	43

<ul style="list-style-type: none"> • a. information fra den spanske delegation i anledning af "Prestige" ulykken samt rådserklæring herom • b. Præsentation v. Kommissionen, • c. afrapportering af konference v. formandskabet 	
8. Revision af direktiv om badevand - Præsentation v. Kommissionen	50
9. Direktiv om miljøansvar - status for arbejdet	55
10. Kommissionens meddelelse om nuklear sikkerhed og forsyningssikkerhed • Præsentation v. Kommissionen	67
11. (A-punkt) Klima – opfølgning af COP 8 • Rådskonklusioner	70

Ad punkt 1 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om handel med klimagasser

KOM (2001)581

Revideret notat

Resumé: Forslagets formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til Kyoto-protokollen. Forslaget indebærer i hovedtræk: At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂, at en række virksomheder inden for el-, varme-, olieraffinering, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) – omfattes, at udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU, at fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages gratis af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøttere regler, at fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode, at udledningstilladelser kan handles, at kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode, at en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på en ton CO₂, at medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger, og at medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31/12 2003.

1. Status

Kommissionen udsendte den 23. oktober 2001 ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i artikel 175(1) i traktaten og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen udsendte i marts 2000 en grønbog om emissionshandel. Folketingets Europaudvalg behandlede grønbogen den 25. oktober 2000.

Europa-Parlamentets afsluttede sin 1. læsning med vedtagelse af en række ændringsforslag på Parlamentets plenarforsamling den 9. oktober 2002.

Notat om forslaget er den 29. november 2001 sendt til Folketingets Europaudvalg som en del af samlenotat forud for Rådsmøde (miljø) den 13. december 2001.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen til orientering den 7. december 2001, d. 1. marts 2002 og d. 21. juni 2002, samt til forhandlingsoplæg d. 11. oktober 2002.

Punktet var på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 13. december 2001 til orienterende debat, på Rådsmødet (miljø) den 4. marts og Rådsmødet (miljø) d. 25. juni 2002 til formandskabets orientering om status for arbejdet. Forslaget var endvidere genstand for en politisk drøftelse på Rådsmødet (Miljø) d. 17. oktober 2002. Forslaget er herudover blevet præsenteret på Rådsmødet (industri og energi) den 4.-5. december 2001.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 9-10. december 2002 med henblik opnåelse af politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagens formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til FN's klimakonvention og Kyoto-protokollen.

Forslaget indebærer i hovedtræk:

1. At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂.
2. At en række virksomheder inden for el-, varme-, olieraffinering, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) - omfattes.
3. At udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU.
4. At fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages gratis af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtteregler.
5. At fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode.
6. At udledningstilladelser kan handles.
7. At kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode.
8. At en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på et ton CO₂.
9. At medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger.
10. At medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31. december 2003.

2.1 Europa-Parlamentets 1. læsning

Europa-Parlamentet afsluttede sin 1. læsning af forslaget med vedtagelse af en række ændringsforslag d. 9. oktober 2002. Parlamentet ønsker, at 15% af udledningstilladelserne skal fordeles ved auktionering både i 1. og 2. periode. Direktivets anvendelsesområde foreslås udvidet til at omfatte flere sektorer og hurtigst muligt også flere drivhusgasser. Medlemsstaterne skal kunne anmode Kommissionen om tilladelse til midlertidigt at undtage virksomheder efter nogle nærmere fastlagte kriterier. Endelig ønsker Parlamentet, at forslaget ikke kobles til de fleksible projektmekanismer under Kyotoprotokollen før i 2. periode, og at kreditterne i givet fald ikke må komme fra sinks eller atomenergikilder.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget afbalancerer hensynet til fælles spilleregler for det indre marked med hensynet til størst mulig national frihed til fastlæggelse af kvoter. Samtidigt anser Kommissionen forslaget for at være så enkelt som muligt, hvilket sikrer stor effektivitet i forhold til en situation, hvor de enkelte lande lavede hver deres ordning og herefter forsøgte at hægte dem sammen.

Kommissionen er derfor af den opfattelse, at forslaget er afbalanceret m.h.t. enkelhed, effektivitet, nærhed, proportionalitet og gennemskuelighed. Regeringen er enig heri.

I forhold til nærhedsprincippet vurderes fælles EU-regler som nødvendige for at sikre lige konkurrence imellem aktører der er omfattet af begrænsninger på udledning af drivhusgasser.

I forhold til proportionalitetsprincippet vurderes kvoter kombineret med emissionshandel at være et relativt simpelt, økonomisk effektivt virkemiddel med en stor dækning i forhold til både de danske og EU's udledning af drivhusgasser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Danmark har som det første land i Verden en lovgivning om emissionshandel (Lov 376 af 2. juni 1999 om CO₂-kvoter for elproduktion). Direktivforslaget vil dog medføre ændring af lovgivningen på en række punkter samt formentlig udstedelse eller ændring af bekendtgørelser. Behovet for ændringer i lovgivningen skyldes blandt andet:

- at de danske kvoter kun er fastsat til og med 2003;
- at den danske ordning kun omfatter elsektoren;
- at den nuværende måde at fordele kvoter på næppe kan videreføres uændret, idet den ikke tager højde for eventuelle nye aktører på markedet;
- at den nuværende strafafgift er væsentligt mindre end den af EU foreslåede;
- at der er behov for at uddybe reglerne i forhold til international emissionshandel.
- at der kan opstå et behov for at se på de eksisterende afgifter og administrative reguleringer i sektorer, der vil blive omfattet af kvotehandelssystemet.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Forslaget medfører en begrænsning i de omfattede virksomheders ret til at udlede drivhusgasser og har dermed økonomiske konsekvenser for virksomhederne. Forbrugerpriserne for bl.a. el vil formentlig stige i EU generelt som følge af omkostninger til reduktion af drivhusgasudledning eller køb af udledningstilladelser. Niveaue for stigningen i forbrugerpriserne vil bl.a. afhænge af, hvor restriktivt kvotemarkedet indrettes, og af hvor store reduktionsomkostningerne i praksis viser sig at være for de berørte virksomheder. Under alle omstændigheder vurderes et kvotemarked at være en af de mest effektive måder at opnå CO₂-reduktionerne på, da markedet bidrager til at finde de billigste CO₂-reduktioner.

I og med at Danmark p.t. er det eneste land med kvoter på elproduktion, vil et EU-system medføre en forbedring af de danske elproducenters konkurrenceevne i forhold til de europæiske konkurrenter.

De forskellige tildelingsmetoder for udledningstilladelser (gratis tildeling eller auktionering) har forskellige økonomiske konsekvenser for virksomhederne.

Handel med emissioner vurderes at være et alternativ til afgifter. Der vil således være behov for at få vurderet konsekvenserne for de eksisterende energiafgifter for industrien og for afgifterne på varmeproduktion. Det kan ikke afvises, at indførelsen af handel med klimagasser afhængigt af den endelige udformning vil kunne have en umiddelbar virkning på provenuet fra de eksisterende afgifter på energi og CO₂.

Der vil være et begrænset forbrug af personaleresourcer i staten (i den gældende lov er afsat 3 årsværk). Amter og kommuner vil kun blive påvirket i den udstrækning amtslige eller kommunale virksomheder bliver omfattet af emissionshandel.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet såvel i Danmark som i EU under ét.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos knap 60 interessenter i perioden 9.-19. november 2001. Høringssvar er modtaget fra Vindmølleindustrien, Energi E2, Elfor, Dansk Energi (DE; høringssvaret dækker også Energi E2 og Elfor), Elsam A/S, Landbrugsrådet, Energimiljørådet, CO-Industri, Danske Fjernvarmeværkers Forening (DFF), Det Økologiske Råd (DØR), Elkraft System, NOAH, Kommunernes Landsforening, Frederiksberg Kommune (ingen bem.), Energitilsynet (ingen bem.), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (ingen bem.) og Dansk Handel og Service (ingen bem.). Høringssvarene sammenfattes nedenfor.

Generelle bemærkninger:

Hørings svarene er generelt positive over for emissionshandel med undtagelse af NOAH, som finder handelsprincippet problematisk. NOAH frygter, at de rige lande kan købe udledningstilladelser og derved fortsætte deres udledning uhindret. Desuden mener man, at alle verdensborgere bør have samme ret til at udlede drivhusgasser.

Fordelingsmetode for udledningstilladelser:

DE og Elsam foretrækker fordeling baseret på historisk emission (grandfathering) i perioden 2005-2007, DE foretrækker også grandfathering efter den første periode (2005-2007). Vindmølleindustrien og Det Økologiske Råd er fortalere for auktioneringsmodellen. Elsam mener kvoterne skal tildeles virksomheder.

Frivillighed:

DE og Elsam advarer mod, at systemet udhules af for mange valgfrie optioner.

Bagatelgrænse:

Energimiljørådet mener, at bagatelgrænsen skal gælde for virksomheden og ikke det enkelte anlægs størrelse. Vindmølleindustrien påpeger at flere kraftvarmeanlæg er under 20 MW, hvilket kan skabe forvridninger hen mod små produktionsanlæg. DFE finder, at 20 MW er for lav en grænse (den vil betyde at omkring halvdelen af foreningens værker bliver omfattet), og at den bør være på 50 MW. DFE mener desuden at effekten af systemet skal afvejes mod administrative omkostninger.

Sektorer:

DE, Landbrugsrådet, Vindmølleindustrien, Elsam og CO-Industri finder, at flere sektorer bør kunne omfattes af direktivet. Det Økologiske Råd mener, at oliebranchens leverancer af fossile brændsler til opvarmning og transport bør være omfattet af direktivet. Energimiljørådet mener, at transportsektoren bør inkluderes enten i direktivet eller i en samlet strategi for reduktionsforpligtigelserne. DE nævner også transportsektoren. Vindmølleindustrien og DØR mener, at systemet ikke må favorisere teknologier som atomkraft, der afstedkommer andre alvorlige miljøproblemer.

Straf afgift ved overskridelse af udledningstilladelse:

Vindmølleindustrien og DØR ser det som afgørende at straf afgiften er høj. Energimiljørådet støtter direktivforslagets afgiftsniveau. DE mener der bør være ens afgift i alle lande og mener i øvrigt direktivforslagets afgift er for høj.

Sammenhæng med afgiftssystemet og anden regulering:

DFE finder, at forslaget vil bevirke, at hele den danske varmforsyningslovgivning skal ændres, idet CO₂-kvoter ikke giver mening i det nuværende system med tvungent brændselsvalg m.v. DE påpeger, at kvoter og afgifter ikke bør anvendes samtidigt, Elsam fremfører at der bør arbejdes hen imod en fortsat harmonisering af elmarkedet og miljøregulering i EU og at sektorer der ikke er med i CO₂-systemet bør pålægges afgift. Det Økologiske Råd mener, at kvoter ikke skal erstatte eksisterende CO₂- og energiafgifter, men supplere dem.

Dækning:

Inddragelse af flere drivhusgasser (end CO₂) med tiden støttes af DE, Vindmølleindustrien og DØR.

Handel:

DE og Elsam ønsker langsigtede kvoteudmeldinger for at aktørerne kan agere optimalt, herunder entydige opsparingsmuligheder. Elsam fremfører endvidere, at opsparring skal kunne ske fra første periode til perioden efter 2008. DE og Landbrugsrådet påpeger, at handelen bør ske mellem virksomheder sådan som der lægges op til i direktivet.

JI og CDM:

DE finder det væsentligt at JI og/eller CDM gennemføres for at sikre omkostningseffektive reduktioner, og at der bør være fælles EU-regler for disse mekanismer. Landbrugsrådet mener, at det er uheldigt hvis direktivet betyder, at der kan gå en årrække før danske virksomheder kan investere i CO₂-reduktion i udlandet. Elsam er også fortaler for JI og CDM, men finder at et loft for anvendelsen af de fleksible mekanismer bør overvejes. Det Økologiske Råd anfører, at hverken JI eller CDM skal inddrages i et kvotesystem, idet disse mekanismer vil medvirke til at øge et kvotesystems ustabilitet og utroværdighed.

Kontrol og rapportering:

Energimiljørådet, DE, DØR og Elsam understreger vigtigheden af kontrol og fælles metoder og bagatelgrænser. DE anfører, at kravet til indberetning ved ændringer af anlæg specificeres nærmere, og at sælger bør hæfte for kvotens gyldighed. Elkraft System mener, at EU- og national rapportering bør ses i sammenhæng.

Tidsaspekter:

DE finder, at kvoter i perioden 2005-2007 kun er relevant hvis alle lande tilslutter sig. Energimiljørådet mener derimod, at Danmark må fastholde sine kvoter også efter 2003. CO-Industri mener at Danmark bør arbejde for en tidligere implementering end 2005.

Konsekvensberegninger:

Landbruksrådet efterlyser analyser af direktivets økonomiske konsekvenser.

Samspil med VE-markedet:

Elsam mener at VE-regulering og CO₂-regulering skal være adskilt. DE fremfører at kvotemarked og VE-marked kan fungere sideløbende, men at kvotehandel gradvist vil reducere behovet for VE-markedet. Vindmølleindustrien lægger også vægt på samspillet og finder, at CO₂-begrænsning ved køb af VE-beviser bør tilfalde køberlandet. Det Økologiske Råd understreger, at et kvotemarked og et marked for VE-beviser skal kunne fungere sammen.

Sagen har været drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Energi anbefalede, at Danmark lægger vægt på, at reglerne for systemet er harmoniserede også i perioden frem til 2008. Dansk Energi mener endvidere, at strafafgiften bør være lavere.

Det Økologiske Råd støtter en auktionsmodel, hvor kvoterne initialt fordeles ved auktion. Det bør endvidere være et led i allokeringsmodellen, at kvoterne gradvist nedfases proportionalt over årene.

Elkraft System argumenterede for en højere strafafgift ud fra synspunktet om, at dette er forudsætningen for, at systemet kan virke.

Greenpeace argumenterede for, at der blev anvendt høje strafafgifter.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Greenpeace spurgte om forslaget indebar, at de tildelte emissionskvoter til virksomhederne blev aftrappet over tid, og anførte at det er nødvendigt at sikre en nedtrapping af emissionskvoterne for at nå Kyoto-målene, så virksomhederne får et incitament til at reducere udledningerne.

Dansk Energi anførte til den danske holdning, at systemet bør være obligatorisk og harmoniseret allerede for 2005, og at Danmark i givet fald bør forbeholde sig ret til ikke at deltage i systemet. Dansk Energi anførte endvidere, at der burde være mulighed for at inddrage Joint Implementation allerede fra 2005. Dansk Energi fandt endvidere at strafafgifterne er for høje.

Dansk Industri fandt, at strafafgiften er for høj, og at den ikke må påvirke markedsprisen.

Greenpeace er kraftig modstander af, at der bliver mulighed for at inddrage CDM og Joint Implementation, da det vil udhule systemet.

På mødet i miljøspecialudvalget den 25. september 2002 anførte DØR, at man ikke finder at kvoter bør erstatte afgifter såfremt kvoterne uddeles gratis.

På mødet i miljøspecialudvalget den 20. november 2002 gentog DØR, at man ikke finder at kvoter bør erstatte afgifter, såfremt kvoterne uddeles gratis. DØR bemærkede endvidere, at Danmark bør arbejde for, at der i 2. forpligtelsesperiode opereres med en gradvis nedtrapping over tid af tildelingen af kvoter til de enkelte sektorer. Greenpeace fastholder sin modstand overfor, at CDM og JI inddrages i kvotehandelssystemet, fordi man finder, at såfremt CO₂-kvoter fra projekter under CDM og JI (fra ikke-EU-lande) integreres i EU's CO₂-handelssystem, så vil reduktioner fra disse ikke bidrage til at nedbringe hverken Danmarks eller EU's udledning af drivhusgasser. Herudover stille Greenpeace sig uforstående overfor, hvorfor man i den danske holdning finder det vigtigt at arbejde for, at kalde strafafgiften for en "administrativ afgift, idet man er enig i, at den skal være så høj, at der ikke er incitament til at overskride den.

Ad punkt 2 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF.

Resumé: Forslagets formål er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet.

I forslaget opstilles der forskellige regler for levende GMO'er og forarbejdede GMO'er. Der fastsættes regler for hvilke informationer, der skal videregives sammen med GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er i hele varekæden. Endvidere fremgår det, at der vil kunne fastsættes regler for utilsigtet tilstedeværelse af GMO godkendt udenfor Fællesskabet op til en vis grænse.

Forslaget skal ses i sammenhæng med et forslag til forordning om genmodificerede fødevarer og foderstoffer.

1. Status

Kommissionens forslag er modtaget i Rådet d. 21. august 2001 og oversendt til delegationerne den 30. august 2001.

Forslaget har hjemmel i artikel 95(1) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget supplerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF om udsættelse i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EU, hvorefter det fremgår i artikel 4 stk. 6 at medlemslandene skal træffe foranstaltninger med henblik på at sikre sporbarhed i alle stadier af markedsføringen af GMO'er, der er tilladt i henhold til direktivets del C. Forslaget er fremsat sammen med forslaget til ny forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM(2001)425, som behandles i Rådet (landbrug).

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 17. september 2001. Sagen er blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 21. september, d. 26. oktober og d. 7. december 2001 samt d. 21. juni og d. 11. oktober 2002.

Forslaget er blevet præsenteret på redsmøde (indre marked, forbrugere og turisme) d. 27. september 2001 og på redsmøde (landbrug) d. 22.-23. oktober 2001.

Forslaget er blevet diskuteret i en åben, orienterende debat på redsmøde (miljø) d. 29. oktober 2001.

Formandskabet redegjorde på redsmøde (miljø) d. 12. december 2001, samt d. 25. juni 2002 og d. 17. oktober 2002 for forhandlingsstatus.

Europa-Parlamentet har ved sin første læsning af forslaget den 3. juli 2002 vedtaget 28 ændringsforslag.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for redsmøde (miljø) den 9-10. december 2002 med henblik på opneelse af politisk enighed om en fælles holdning.

Formel og indhold

Forslagets formel er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet. Kommissionen anfører, at sporbarhed kan defineres som muligheden for at spore GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er på alle stadier i markedsføringen i hele produktions- og distributionskæden. Kommissionen anfører endvidere, at forslagens formel er at skabe en harmoniseret fællesskabsramme, som kan bidrage til et velfungerende indre marked.

I forslaget opstilles der – som det fremgår nedenfor – forskellige regler for levende GMO'er og forarbejdede GMO'er. Forslaget vedrører således både GMO'er, som defineret i direktiv 2001/18/EF, der udgør eller indgår i et produkt, herunder frø, såvel som fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Formuleringen "fremstillet af GMO'er" henviser til produkter som består af eller indeholder forarbejdet genmodificeret materiale, men som ikke indeholder levende genetisk modificerede organismer (f.eks. raffineret sukker fremstillet fra genmodificerede sukkerroer). Forslaget omfatter derimod ikke produkter fremstillet ved hjælp af GMO – f.eks. kød fra et dyr, der har spist genmodificeret foder.

Forordningsforslaget finder ikke anvendelse på GMO-holdige human- og veterinærmedicinske lægemidler, der er godkendt i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93.

Kommissionen anfører, at inden forordningens bestemmelser kan træde i kraft, skal Kommissionen indføre et system til udvikling og tildeling af entydige koder (unique identifiers) til hver GMO. Det vil sige, at der skal udvikles et system, hvor man knytter en éntydig kombination af tal og/eller bogstaver til hver godkendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som gør, at den betegnes som genmodificeret. Dette system skal indføres i EU under hensyntagen til udviklingen af lignende systemer i internationale fora, herunder nævner Kommissionen Cartagena-Protokollen om biosikkerhed (om sikkerhed ved handel med levende genmodificerede organismer) til FNs Biodiversitetskonvention og OECD.

Virksomheder, der sælger produkter, der består af, eller indeholder GMO'er skal sikre, at virksomhederne, der modtager produktet, er oplyst om dette. Endvidere gælder for produkter, der består af eller indeholder GMO'er (men altså ikke for produkter fremstillet af GMO), at de relevante entydige koder oplyses til kæber. Kommissionen foreslår, at for produkter, der skal anvendes direkte til fødevarer, foder eller forarbejdning (og altså ikke udsættes i miljøet), kan operatøren erstatte oplysningerne om de konkrete unikke koder for de pågældende GMO med en liste over GMO'er, som produktet kan indeholde.

Ved markedsføring af disse produkter gælder endvidere, at virksomhederne i samtlige led af værkæden skal sikre, at det på mærkningen fremgår, at produktet indeholder genetisk modificerede organismer. Oplysningerne om produktet skal videregives i alle efterfølgende stadier af markedsføringen.

Virksomheder, der importerer forsendelser med en ukendt blanding af GMO'er til Fællesskabet, skal selv bestemme identiteten af GMO'erne. Kommissionen omtaler derfor muligheden for, at opstille fælles retningslinjer for prøvetagning og prøvning af sådanne bulkvarer i Fællesskabet.

Krav til sporbarhed for fødevarer og foder fremstillet af GMO'er

Ved markedsføring af produkter fremstillet af GMO'er sikrer virksomhederne, at oplysninger om hvilke fødevaringredienser, fodermidler eller tilsætningsstoffer der er fremstillet af GMO'er og som er anvendt i fødevaren eller foderstoffet, videregives til de virksomheder, der modtager produktet.

Ved transaktioner af GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er, skal virksomhederne i efterfølgende fem år kunne gøre rede for, fra hvem og til hvem GMO'erne og/eller produkterne er stillet til rådighed.

Kommissionen påpeger at en vis forurening med såvel godkendte som ikke-godkendte GMO'er formentlig ikke kan undgås. For at sikre at sporbarhed og mærkning kan gennemføres i praksis, anfører Kommissionen, at, det kan blive nødvendigt at fastsætte tærskelværdier for acceptable spor af GMO'er i fødevarer eller foderstoffer. I bestemmelserne i Kommissionens parallelle forordningsforslag om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM(2001)425, fremgår det, at denne tilstedeværelse af GMO under den fastsatte tærskelværdi skal være utilsigtet eller teknisk uundgåelig. Såfremt det genmodificerede materiale ikke har en egentlig EU markedsføringsgodkendelse, skal det have været underkastet en videnskabelig risikovurdering, som viser, at materialet er uden risici for menneskers sundhed eller for miljøet.

2.1 Europa-Parlamentets 1. læsning.

Parlamentet ønskede i sin 1. læsning at støtte en sammenhæng mellem dette forslag og forslaget om genetisk modificeret fødevarer og foder, hvorfor læsningen af disse blev foretaget parallelt. Parlamentet vedtog 28 ændringsforslag til forordningen om sporbarhed/ mærkning af GMO'er. Parlamentet kunne acceptere det af Kommissionen foreslåede anvendelsesområde. Derimod ønsker Parlamentet at fjerne undtagelsesbestemmelsen for identifikation (vha. unikke koder) for GMO'er til direkte anvendelse som fødevarer, foder eller til forarbejdning. Konsekvensen heraf er, at operatørerne altid skal oplyse de konkrete unikke koder for de GMO, som indgår i et produkt. For så vidt angår utilsigtet tilstedeværelse ønsker Parlamentet at sænke tærskelværdien fra 1% til 0.5% for utilsigtede spor af godkendte GMO'er. Parlamentet kan ikke acceptere tærskelværdier for utilsigtede spor af ikke-godkendte GMO'ere.

- **Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet**

Kommissionen forholder sig ikke specifikt til disse principper, men anfører at forslaget er fremsat for at fastlægge en harmoniseret ramme, der vil øge retssikkerheden og skabe en konsekvent tilgang til området og dermed bidrage til et velfungerende indre marked. Afvigelser mellem medlemslandenes love og administrative bestemmelser om sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er kan skabe uensartede konkurrencebetingelser.

Kommissionen anfører endvidere, at forslaget sigter mod at erstatte artikel 4, stk. 6 i direktiv 2001/18/EF, hvoraf det fremgår, at medlemslandene skal træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre sporbarheden af GMO i alle stadier af markedsføringen.

Regeringen er enig i Kommissionens fremstilling og vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Idet forslaget er fremsat som en forordning, vil denne være umiddelbart gyldig og bindende i alle enkeltheder for medlemslandene. For så vidt angår Miljøministeriets ressort påtænkes der gennem en ændring af Lov om miljø og genteknologi at skabe den fornødne hjemmel til udstedelse af en bekendtgørelse om nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger, der skal sikre at forordningen efterkommes. Den forslåede forordning vil endvidere kræve ændring af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1098 af 11. december 1992 om godkendelse af forsøgsudsætninger og markedsføring af genetisk modificerede organismer.

For så vidt angår Fødevareministeriets ressort er der i såvel lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, med senere ændringer, som i lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 80 af 2. februar 2000 og i fødevareroven en bred bemyndigelse til at fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og forordninger m.v., herunder også bemyndigelse for så vidt angår nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger. Vedtagelsen af ovennævnte forslag, vil derfor for så vidt angår Fødevareministeriets område alene medføre tilpasninger på bekendtgørelsesniveau.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil medføre økonomisk og administrativ belastning af offentlige myndigheder, som skal føre tilsyn og oprette kontrolforanstaltninger for at sikre forordningens overholdelse.

Forslaget vil formentlig medføre ekstraomkostninger for virksomhederne i forbindelse med skærpede krav til adskillelse ved transport, oplagring og mærkning. Der må regnes med ekstra omkostninger i forbindelse med prøvetagning i tilfælde, hvor der ikke foreligger pålidelig dokumentation fra eksporterende tredjelande.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vil forbedre det langsigtede beskyttelsesniveau i Danmark såvel som i EU, idet øget sporbarhed øger mulighederne for at foretage en målrettet overvågning af GMO'ers og produkter fremstillet af GMO'ers potentielle virkninger på sundhed og/eller miljøet. Herved vil forslaget give bedre muligheder for at tilbagekalde GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er, hvis disse viser sig at have negative effekter på menneskers sundhed og/eller på miljøet.

5. Høring

Forordningsforslaget har været i høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer.

Der er modtaget i alt 13 høringssvar.

NOAH anfører at forslaget er et lille skridt i den rigtige retning i EU's regulering af gensplejsede produkter, men at forslaget har klare mangler. Animalske produkter fra dyr fodret med gensplejset foder samt enzymer fremstillet vha. gensplejsede mikroorganismer bør omfattes. Mærkningen skal være tydelig for forbrugerne og skal ske med et tydeligt gen-mærke på forsiden af varen. Virksomheder skal opbevare oplysningerne om GMO'er i minimum 20 år, idet eventuelle skader på naturen kan indtræffe årtier efter afgrøden er introduceret.

Grønne Familier anfører at mærkningen af produkter indeholdende eller fremstillet af GMO'er skal være tydelig dvs. læsbar for normalt seende. Hvis der er usikkerhed omkring transformationsbegivenhederne, mener Grønne familier, at det kan være vanskeligt at sikre sundhed for mennesker samt placere ansvaret for eventuelle skadevirkninger. Grønne familier finder det desuden væsentligt, at der tages hensyn til det frie forbrugsvalg, herunder også i forbindelse med animalske produkter, som fx kød fra dyr der er fodret med GM afgrøder.

Danmarks Naturfredningsforening hilser forordningen velkommen men ønsker en skærpelse af teksten således at mærknings- og sporbarhedsordningen kommer til at omfatte animalske produkter fra dyr som har været fodret med genetisk modificerede foderstoffer. GMO-mærkningen skal være på linje med andre miljømærkningsordninger, men med modsat fortegn, hvor forbrugeren bliver i stand til at vælge på baggrund af et produkts oprindelse og miljøpåvirkning og ikke blot en mærkning, der vedrører produktets indhold. Vedrørende tærskelværdier anser Danmarks Naturfredningsforening det for naturligt at mærke alle produkter, der indeholder GMO. Det vil sige at undergrænse bliver lig med detektionsgrænsen.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark anfører at forslaget om sporbarhed og mærkning pålægger industrien et meget omkostningstungt og bureaukratisk system, som på mange måder vil give praktiske problemer.

Dansk Toksikologi Center er af den opfattelse at håndteringen af de forslåede sporbarhedsregler kan være et problem for små og mellemstore virksomheder, idet reglerne vil kræve yderligere administration og dertil knyttede omkostninger.

LO støtter forordningsforslaget.

Landbrugsrådet, Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug støtter forslaget som er en hensigtsmæssig måde at udfylde de rammer om sporbarhed og mærkning som er fastlagt i udsætningsdirektivet. Organisationerne finder det vigtigt at retningslinierne for sporbarhed bliver let administrerbare for både producenter, virksomheder og kontrolmyndigheder. Organisationerne finder ikke der bør stilles krav om mærkning af animalske produkter.

Landboforeningerne, Landbrugsrådet, Dansk Familielandbrug samt Fødevarerindustrien understreger vigtigheden af, at der fastsættes internationale retningslinier for identifikation og 'navngivning' af GMO'er og at der i dette arbejde med unikke koder bygges videre på det hidtidige arbejde. Organisationerne ønsker at der hurtigt sikres validerede prøvetagnings- og analysemetoder for GMO'er med henblik på at sikre både troværdigheden af systemet og retssikkerheden for virksomhederne.

Fødevarerindustrien mener at nærværende forslag samt forslag til forordning om GM fødevarer og GM foder (KOM (2001)245 endl.) ud fra en retlig og reguleringsmæssig synsvinkel bør behandles samlet og vurderes i helhed. Fødevarerindustrien anfører at princippet om teknologibaseret mærkning medfører en række problemer af praktisk, kontrolmæssig og retssikkerhedsmæssig karakter som bør undersøges til bunds. Fødevarerindustrien opfordrer til at forstærke arbejdet med procedurer for koder, sporbarhed, prøvetagning, analyse mv. i internationalt regi. Fødevarerindustrien anfører at de nye krav til sporbarhed og mærkning kræver afprøvning og verificering og vil kræve betydelige ressourcer i virksomhederne og hos de tilsynsførende og stiller sig uforstående overfor, at der ikke er udført grundige beregninger for de meromkostninger, det vil påføre forbrugerne og fødevarerproducenterne i EU. Fødevarerindustrien påpeger endvidere at fristelsen for snyd m.h.t identiske varer med og uden GM-oprindelse vil være tilstede til skade for konkurrencen på markedet. Fødevarerindustrien anfører at grænseværdier for utilsigtet iblanding er nødvendig ud fra de faktiske forhold og bør fastlægges for alle situationer uanset GMO'ens godkendelsesmæssige status. Grænseværdier bør også gælde for utilsigtet tilstedeværelse af GMO materiale i ikke-GM produkter.

Fødevarerindustrien finder, at der bør lægges vurderinger om konkurrencesituationen for fødevarerforarbejdning i EU til grund for forslaget idet ensidige EU tiltag vil medføre forflytning af forarbejdningsaktivitet fra Fællesskabet og øge risikoen for handelskonflikter med tredjelande. Fødevarerindustrien opfordrer til at tiltag på GMO-området projiceres internationalt. Fødevarerindustrien anfører at forslaget vil pålægge virksomhederne betydelige ekstraomkostninger på flere områder og stiller sig endvidere undrende overfor at 0.9 ny faste stillinger er tilstrækkelig til forvaltningen af forordningen.

Mejeriforeningen støtter regulering af sporbarhed og mærkning af GMO, og mener at der bør koordineres med forslaget om GM fødevarer og foder. Mejeriforeningen lægger vægt på at reglerne på området bliver så klare og let administrerbare som muligt.

Danske Slagterier understreger at oprettelse af totale sporbarhedssystemer er meget bekostelige for virksomheder og at det i visse tilfælde næppe vil være muligt at fremskaffe den nødvendige dokumentation, f.eks. når det drejer sig om meget sammensatte ingredienser, der importeres fra tredjelande. Danske slagterier mener at i tilfælde hvor det ikke er muligt at have 100% dokumentation bør der indføres en slags tærskelværdi, hvis en producent har gjort alt hvad der står i hans magt for at fremskaffe denne dokumentation og den på trods heraf ikke foreligger. Alternativt kunne der i sådanne tilfælde udføres analyser. På foderstofsiden er det væsentligt, at de krav der stilles til den dokumentation, der påhviler

den enkelte landmand, er så ubureaukratisk som muligt. Danske slagterier foreslår, at de eneste oplysninger landmanden skal opbevare i 5 år er oplysning om de anvendte batches af foder og at yderligere dokumentation kan opbevares af foderstofleverandøren.

Forbrugerrådet er positiv overfor forordningsforslaget som er i tråd med europæiske forbrugeres ønske om klart at kunne identificere fødevarer fremstillet med – og især uden – brug af GMO. Forbrugerrådet understreger at positiv mærkning også bør omfatte animalske produkter hvor dyrene har fået foder fremstillet på grundlag af GMO. Forbrugerrådet advarer imod at tage det de facto moratorium der eksisterer for udsætning af GMO'er op på grundlag af nærværende forslag som ikke vurderes i sig selv at være et tilstrækkeligt belæg.

Forslaget har været forelagt specialudvalget (miljø) den 10. oktober 2001, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Det Økologiske Råd (DØR) og Greenpeace fandt at forslaget bør udvides til også at omfatte animalske produkter fra dyr, som har fået genmodificeret foder.

DØR spurgte om en individuel fastsættelse af tærskelværdier for ikke-godkendte GMO'er må forventes at forsinke processen.

Greenpeace bad om en præcisering af, hvorvidt fastsættelse af tærskelværdier for ikke-godkendte GMO skal ske med medlemslandenes accept. Greenpeace understregede, at hvert enkelt medlemsland efter organisationens opfattelse burde have vetoret. Greenpeace lagde endvidere vægt på, at GMO-reglerne skal ses i sammenhæng med et kommende direktivforslag om miljøansvar. Greenpeace kritiserede, at dette forslag endnu ikke er fremlagt, og opfordrede til, at man ikke går i gang med udstedelsen af tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO, før der foreligger et tilfredsstillende regelsæt om miljøansvar.

Dansk Industri bakkede op om Kommissionens forslag, idet det ansås som et skridt på vejen til at få Fællesskabet til at påbegynde udstedelsen af tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO. DI mente endvidere, at det er nødvendigt at have grænseværdier for tilstedeværelsen af ikke-godkendt GMO. DI var imod at inkludere animalske produkter. DI påpegede i øvrigt, at forslaget ikke har været underkastet en erhversøkonomisk konsekvensvurdering.

Landbrugsraadet hilste forslaget velkommen, og fandt at anvendelsesområdet ikke skal udvides til også at omfatte animalske produkter. Landsbrugsraadet frygtede, at det kunne medføre, at stort set alle produkter skal mærkes, og fremhævede vanskelighederne ved at lave et effektivt kontrolsystem.

Danmarks Naturfredningsforening fremførte, at accepten af tilstedeværelse af en vis andel ikke-godkendte GMO bryder med et grundlæggende princip i EU's udsætningsdirektiv (direktiv 2001/18) om, at der kun må dyrkes og markedsføres godkendte GMO.

Forslaget har endvidere været forelagt specialudvalget (miljø) den 20. november 2001, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Landboforeningerne gentog sin modstand mod at udvide forslaget til at omfatte animalske produkter og spurgte, om Danmark ville gå enegang og indføre nationale regler, hvis det ikke blev omfattet af forslaget. Dansk Familielandbrug spurgte om man ville lave særligt lempelige regler for de områder i Italien og Brasilien som er erklæret GMO-frie. Landbrugsraadet bemærkede at de økonomiske og administrative konsekvenser burde belyses bedre. Landbrugsraadet så gerne, at forslaget blev behandlet i tæt sammenhæng med forslag til forordning om genmodificerede fødevarer og foderstoffer.

Pe munde i specialudvalget (miljø) d. 4. juni 2002 spurgte Greenpeace om der er en begrundelse for, at der ikke i forslaget skelnes mellem grænser for utilsigtet tilstedeværelse i hhv. fødevarer og foderstoffer.

På mødet i specialudvalget (miljø) den 20. november 2002 udtrykte De Danske Landboforeninger ønske om, at der skal være generelt gældende regler for godkendelser i EU. Danmarks Naturfredningsforening støttede hovedelementerne i Parlamentets 1. læsning, bortset fra Parlamentets afvisning af at medtage animalske produkter. Særligt mht tærskelværdierne opfordrede DN Danmark til at bakke op om Parlamentets holdning. Greenpeace finder det afgørende at forslaget behandles i sammenhæng med forslaget om GMO i almindelig såsæd ligesom Greenpeace ikke kan støtte, at de konkrete unikke koder over de GMO, som en vare indeholder, kan erstattes af en liste over GMO'er som produktet *kan* indeholde.

Ad 3a Forslag til Rådets forordning om eksport og import af farlige kemikalier.

KOM (2001) 803 endelig,

Revideret notat

Resumé: Formålet med den foreslåede forordning er at gennemføre bestemmelserne i Rotterdam-konventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent – PIC) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel. Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skader og bidrage til en miljøforsvarlig anvendelse af stoffer. Forordningen gælder for visse farlige kemikalier, der er omfattet af konventionen, og for visse farlige kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner i Fællesskabet. Endvidere gælder den for klassificering, emballering og mærkning af alle kemikalier, der eksporteres.

1. Status

Kommissionen vedtog den 24. januar 2002 ovennævnte forslag til forordning. Kommissionen har endvidere den 24. januar vedtaget et forslag til afgørelse om Fællesskabets ratifikation af Rotterdam Konventionen.

COREPER besluttede enstemmigt på mødet den 30. april 2002, at forordningens retsgrundlag ændres fra art.133 (fælles handelspolitik) til art.175, stk. 1 (miljøpolitikken). Det indebærer at forslaget skal vedtages efter reglerne om fælles beslutningstagen i art.251 i TEF.

Grundnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 29. april 2002

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering på samråd den 21. juni 2002 forud for Rådsmødet (miljø) den 24./25. juni 2002 og til forhandlingsoplæg på samråd den 11.oktober 2002 forud for Rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2002.

Europa-Parlamentets afsluttede sin 1. læsning af forslaget den 24. oktober 2002 med vedtagelse af 48 ændringsforslag.

Formandskabet har sat forslaget på dagsordenen for Rådsmøde(miljø) den 9-10 december 2002 mhp. politisk enighed om endelig vedtagelse..

• Formål og indhold

Formålet med den foreslåede forordning er at gennemføre bestemmelserne i Rotterdam-konventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent – PIC) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel.

Den foreslåede rådsforordning afløser Rådets forordning 2455/92 om udførsel og indførsel af visse farlige kemikalier som samtidig foreslås ophævet. Denne forordning indeholder allerede mange af konventionens principper, som er videreført i forslaget til den nye forordning. Der har dog vist sig behov for enkelte ændringer, idet konventionen på nogle områder har strengere bestemmelser end den gældende forordning, herunder regler om tidspunkt for og hyppigheden af eksportanmeldelser, og omfanget af de oplysninger der skal fremsendes mv.

Forslaget til forordning går samtidig på nogle områder videre end konventionens bestemmelser, idet Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at bevare eller skærpe nogle af bestemmelserne i den gældende forordning 2455/92, så det miljø- og sundhedsbeskyttelsesniveau i importlandene, som de nuværende bestemmelser sikrer, ikke sænkes. Konventionen åbner mulighed for dette, idet konventionen eksplicit nævner, at der er tale om minimumsregulering.

Anvendelsesområdet (art. 2-3)

Anvendelsesområderne i forordningen svarer stort set til konventionens.

Myndighedsstruktur (art 4-5)

Forslagets myndighedsstruktur afspejler det hjemmelsgrundlag, som er blevet valgt af Kommissionen (art. 133), hvilket giver Fællesskabet enekompetence.

Kommissionen handler på vegne af alle de udpegede nationale myndigheder som eneste og fælles udpeget myndighed i forbindelse med varetagelsen af opgaverne efter konventionen.

PIC-proceduren (art 12-14)

PIC-proceduren vedrører udveksling af informationer i forbindelse med import og eksport af de stoffer, som er optaget på konventionens bilag III (PIC_stoffer) i øjeblikket 27 stoffer.

Forslaget er baseret på konventionens bestemmelser om forudgående informeret samtykke, idet der dog er foreslået enkelte opstramninger.

Import

Når der optages nye stoffer på konventionens bilag III (PIC-listen) modtager Kommissionen oplysningerne om disse stoffer fra konventionens sekretariat. Oplysningerne sendes straks til medlemsstaterne.

På baggrund af fællesskabslovgivningen træffer Kommissionen herefter for de enkelte stoffer en beslutning på Fællesskabets vegne om, hvorvidt import af stoffet skal kunne tillades og meddeler denne til sekretariatet. Beslutningen træffes efter, at Kommissionen har rådført sig med et udvalg, der består af repræsentanter fra medlemslandene, hvorefter Kommissionen træffer beslutning med størst mulig hensyntagen til udvalgets udtalelse. Medlemslandene kan efter dette forslag til forordning ikke sikre, at der gives meddelelse til sekretariatet om, at et stof optaget på bilag III ikke ønskes importeret til det pågældende land, fordi stoffet i dette land er forbudt eller strengt reguleret efter særlige nationale regler.

Eksport

Fællesskabets medlemslande skal overholde andre konventionsparters importbeslutning (en endelig beslutning om importtilladelse, importforbud, import på særlige vilkår eller et foreløbigt svar). vedr. PIC-stofferne (stofferne optaget på bilag III).

Efter forordningen skal Kommissionen straks fremsende konventionsparternes beslutninger om importtilladelse m.v. til medlemsstaterne. Der fremsendes tillige oplysninger hvis der ikke er fremsendt svar fra en konventionspart. Alle oplysningerne gøres også tilgængelige på Internettet. Medlemslandene videresender svarene til de berørte personer i landet, hvorefter eksportørerne skal overholde indholdet af importbeslutningerne.

PIC-anmeldeproceduren (art 10-11)

PIC-anmeldeproceduren vedrører optagelse af stoffer på konventionens bilag III, således at disse omfattes af PIC-proceduren (se ovenfor). Forordningens bestemmelser vedr. PIC-anmeldeproceduren er baseret på konventionens bestemmelser.

Anmeldelse til konventionens sekretariat fra Fællesskabet skal ske for kemikalier, der er forbudt eller pålagt strenge restriktioner i Fællesskabet. Kommissionen foreslås at være eneansvarlig for denne anmeldelse, idet bestemmelsen eksplicit nævner, at medlemsstaterne ikke forelægger anmeldelser af nationale reguleringsindgreb for konventionens sekretariat. Dette er en indsnævring af landenes kompetence i forhold til den nuværende forordning, hvor medlemsstaterne har denne mulighed.

Eksportanmelde-proceduren (art. 7-8).

Eksportanmeldelsesproceduren fastlægger regler for informationsudveksling i forbindelse med eksport og import af stoffer, der er nationalt forbudt eller strengt reguleret hos konventionspartnerne, men (endnu) ikke optaget på bilag III til konventionen (PIC-stoffer).

Forordningsforslaget viderefører den eksisterende forordnings regler om pligt til forudgående at anmelde eksport af visse farlige kemikalier, idet reglerne dels er tilpasset konventionens bestemmelser, dels er udbygget.

Eksportanmeldeproceduren i forb. med eksport fra Fællesskabet

Proceduren indebærer, at eksportøren forud for den første eksport ud af Fællesskabet af et af de kemikalier/kemikaliegrupper omfattet af anmeldeproceduren, skal indsende en række nærmere angivne oplysninger til den nationalt udpegede myndighed.

Den nationale myndighed skal kontrollere oplysningerne og underretter straks Kommissionen om eksporten. Kommissionen underretter herefter de ansvarlige myndigheder i det importerende land og rykker for svar, hvis det er nødvendigt.

Pligten til eksportanmeldelse gælder efter forordningen alene for stoffer, der er optaget på bilag I, del 1 til forordningen, d.v.s. stoffer som er strengt reguleret eller forbudte i fællesskabet, men som (endu) ikke er PIC stoffer.

Eksportanmeldeproceduren i forb. med eksport fra andre konventions parter til Fællesskabet

Kommissionen modtager anmeldelser fra andre konventionsparter, når disse eksporter til Fællesskabet. Kommissionen bekræfter overfor eksportlandet i overensstemmelse med konventionens regler og offentliggør anmeldelserne på Internettet.

Forbud mod eksport

Forordningen indfører mulighed for at forbyde eksport af kemikalier.

Parlamentets ændringsforslag

Parlamentet har den 24. oktober 2002 vedtaget 48 ændringsforslag til forordningen. Ændringsforslagene vedrører følgende hovedområder:

- kompetencefordelingen mellem Kommissionen og medlemsstaterne
- et eksportforbud mod POP stofferne
- tekniske ændringsforslag til definitionerne mm.

Kompetencefordelingen mellem Kommissionen og medlemsstaterne

Parlamentet foreslår, at hjemmelsgrundlaget ændres fra artikel 133 (traktatens handelsbestemmelser) til artikel 175, stk. 1 (traktatens miljøbestemmelser). Denne ændring medfører, at enekompetencen ændres til en delt kompetence mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

Denne ændring følges op af en række ændringsforslag til forordningen, der udmønter fordelingen af kompetencen.

De væsentligste ændringsforslag er her i forordningens artikel 5, hvor Kommissionens arbejdsområder fastlægges.

Det foreslås således at Fællesskabets deltagelse i Konventionen er et fælles ansvarsområde for især de tekniske aspekter. Det fastslås, at Kommissionen er ansvarlig for de administrative procedurer under konventionen med hensyn til:

- eksportanmeldelser for stoffer forbudt på fællesskabsniveau
- fremsendelse af PIC-anmeldelser
- fremsendelse af information om strenge reguleringer af stoffer, der dog ikke opfylder betingelserne for PIC-anmeldelse
- fremsendelse af fællesskabets respons på stoffer, der optages under PIC-proceduren.

Bestemmelsen i artikel 10 om, at nationale forbud eller strenge restriktioner ikke længere må anmeldes til PIC-sekretariatet er foreslået fjernet og der foreslås i stedet en bestemmelse, der fastslår, at medlemsstater, der har forbudt eller pålagt et kemikalie strenge restriktioner skal fremsende information om dette til Kommissionen. Kommissionen skal herefter gøre den information tilgængelig for medlemsstaterne. Medlemsstaterne har herefter 4 uger til kommentere den modtagne information. Medlemsstaten, der har indsendt informationen, skal efter udløb af fristen informere Kommissionen om, hvorvidt Kommissionen skal fremsende meddelelse om det nationale forbud eller den strenge restriktion til PIC-sekretariatet, som en PIC-anmeldelse eller som information om en regulering, der ikke opfylder betingelserne for PIC-anmeldelse.

For så vidt angår Fællesskabets respons på stoffer, der er optaget under PIC-proceduren, er der indført en bestemmelse, der medfører, at Kommissionen skal tage nationale forbud eller strenge restriktioner med i betragtning, når responsen fremsendes.

Eksportforbud mod POP stofferne

Artikel 14, stk. 2 i forslaget til forordning indeholder en bestemmelse om, at det er muligt at forbyde eksport af visse kemikalier.

Denne bestemmelse er af Parlamentet foreslået anvendt i forbindelse med Stockholm-konventionen om persistente organiske forurenere (POP-stoffer), som Danmark underskrev i maj 2001. Konventionen har til formål at forbyde produktion og brug (samt eventuel import og eksport) af 10 POP-stoffer. Disse stoffer er foreslået optaget på bilag 5 på forordningen, således at disse stoffer ikke må eksporteres med mindre formålet er i overensstemmelse med konventionen.

Optagelsen af disse stoffer på bilag 5 medfører en række konsekvensændringer i bilag 1, del 1, idet eksportanmeldelser ikke længere vil være relevant for stoffer, der ikke må eksporteres.

Tekniske ændringsforslag til definitioner mm.

Parlamentet har foreslået en række tekniske ændringer til artikel 2 vedrørende området for forordningen, samt artikel 3 med hensyn til definitionen. Det anføres i artikel 2, stk. 1, at forordningen omfatter visse farlige kemikalier, der er forbudt på enten i Fællesskabet eller på nationalt plan. Bestemmelsen i artiklen om undtagelse af kemikalier, der importeres til forskning og analyser i mængder, der ikke vil kunne skade sundhed og miljø, ændres til at mængderne ikke må overstige 10 kg.

I artikel 3 indføres en definition på nationale forbud, og artikel 3, stk. 7 ændres således, at kemikalier, der er kvalificerede til PIC anmeldelse, også omfatter stoffer der er underkastet nationale forbud og strenge restriktioner.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget med ændring af hjemmel fra traktatens artikel 133 til traktatens artikel 175 stk.1 medfører, at der er delt kompetence mellem medlemsstaterne, samt at ratifikationen af konventionen skal ske både af Fællesskabet og medlemsstaterne. Forslag med den ændrede kompetencedeling medfører, at nationale forbud fortsat vil være omfattet af forordningen.

Forslaget vurderes, at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

• Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen vil være umiddelbart gældende i Danmark, og der forventes ikke umiddelbart behov for ændringer i dansk lovgivning (kemikalieloven og skattekontrolloven) for at gennemføre forordningen. Det bemærkes dog hertil, at der næppe er hjemmel efter kemikalielovens § 7 a til at indføre (de frivillige) bestemmelser om gebyr i forbindelse med eksportanmeldeproceduren.

Der vil formentlig være behov for at ændre den delegationsbekendtgørelse, hvor Miljøstyrelsen udpeges som ansvarlig myndighed under den eksisterende forordning. Derudover vil der formentlig være behov for at anvende bemyndigelsen i kemikalielovens § 59 til administrativt at fastsætte regler om straf. Videre vil der kunne blive behov for at ændre visse administrative regler med henblik på overholdelse af forordningen. Sidstnævnte kan dog først vurderes endeligt, når retningslinierne for dette system evt. er nærmere fastlagt af Kommissionen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Den eksisterende forordning pålægger medlemslandene en række forpligtelser, der har økonomiske og administrative konsekvenser for staten og for erhvervslivet. Der er tale om beskedne konsekvenser, da forordningen i det hele taget omfatter få kemikalier/kemikaliegrupper, herunder formentlig kun et enkelt, der eksporteres fra Danmark (Parathion).

Med den ny forordning bygges der i alt væsentligt videre på forpligtelserne i den eksisterende forordning. Der er dog tale om en udvidelse af antallet af stoffer, idet den ny forordning omfatter yderligere 37 kemikalier/kemikaliegrupper, således at det samlede antal udgør 68 (i alt ca. 300 individuelle kemikalier). Ud af de 37 nye kemikalier/kemikaliegrupper er de 19 underlagt både den særlige PIC-anmeldeprocedure og eksport-anmeldeproceduren, mens de 18 alene er underlagt eksport-anmeldeproceduren. Der er dog stadig tale om relativt få kemikalier set i forhold til det samlede antal kemikalier.

Efter Kommissionens forslag er de danske myndigheders opgaver i forhold til PIC-proceduren og i forhold til eksportanmeldeproceduren begrænsede og de administrative og økonomiske konsekvenser heraf vurderes at være beskedne.

Parlamentets ændringsforslag, der betyder en ændret kompetencefordeling mellem Kommissionen og medlemslandene, vurderes ikke at ændre dette.

Myndighederne pålægges kontrolopgaver i forbindelse med PIC-proceduren, idet det skal kontrolleres, at der ikke importeres eller eksporteres kemikalier i strid med importbeslutningerne. Endvidere vil der være kontrolopgaver i forbindelse med at sikre, at der foreligger eksportanmeldelser vedrørende de kemikalier, der er omfattet af forordningens eksportanmeldelsesregler. Det forventes, at Kommissionen vil fastsætte mere specifikke retningslinier for karakteren af kontrolopgaverne, se bemærkningerne ovenfor, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at beskrive de administrative og økonomiske konsekvenser nærmere.

Kommissionen anfører i begrundelsen for forslaget, at en del af de kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner ikke længere fremstilles i Fællesskabet, samt at der generelt ikke forventes at blive en stigning i de finansielle og administrative byrder. Navnlig forventes det ikke, at de små og mellemstore virksomheder vil blive berørt, da de generelt ikke er involveret i fremstillingen af de kemikalier, som forordningen omfatter.

Der forventes på denne baggrund alene beskedne administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

I lighed med den eksisterende forordning vil der ikke være konsekvenser for amter og kommuner.

Beskyttelsesniveau

Gennemførelse af forordningen forventes at forbedre beskyttelsesniveauet i forbindelse med eksport og import af kemikalier især i udviklingslandene.

Det kan nævnes, at udvidelsen af forordningen til også at omfatte artikler, hvorfra der kan frigives kemikalier omfattet af PIC-proceduren og PIC-anmeldeproceduren vil kunne medføre en forbedring af beskyttelsesniveauet.

Det kan også nævnes, at bestemmelsen om udtrykkelig samtykke fra en part eller andet land til import af et kemikalie, der er underkastet PIC-proceduren eller opfylder betingelserne for PIC-anmeldelse, vil forbedre beskyttelsen, idet det sikrer, at eksport ikke kan finde sted, blot fordi importlandet ikke afgiver et importsvar eller ikke reagerer på eksportanmeldelser uanset grunden hertil.

Et yderligere punkt, der vil medvirke til en forbedring af beskyttelsesniveauet, er at eksportanmeldesystemet omfatter alle lande, uanset om de er part eller ej til konventionen.

Endvidere forventes forslaget om at forbyde eksport af kviksølvholdige sæber, hvis brug er forbudt i Fællesskabet, samt minimumsstandarder for holdbarheden af eksporterede kemikalier, også at hæve beskyttelsesniveauet.

• Høring

Forslaget har været sendt i høring hos en bred kreds af interessenter

Danmarks JordbrugsForskning, Dansk Apotekerforening, Dansk Familielandbrug, Dansk Planteværn, Københavns Kommune og Landbrugsrådet har oplyst at de ingen bemærkninger har til forslaget.

LO og SID støtter forslaget, men gør opmærksom på den manglende omtale af arbejdsmiljøet i forslaget.

Det Økologiske Råd hilser forordningsforslaget velkomment og anfører, at der bør arbejdes intensivt på, at langt flere farlige kemikalier skal omfattes af PIC reglerne.

Forslaget har været sendt i skriftlig høring i miljøspecialudvalget den 4. juni 2002, hvor der ikke fremkom yderligere bemærkninger.

På mødet i specialudvalget (miljø) den 20. november 2002 tilkendegav DAKOF at man fandt det afgørende, at der sikredes klare retningslinier for eksportprocedurerne efter PIC forordningen sammenholdt med procedurerne i affaldstransportforordningen.

Ad - 3b. Rådsbeslutning om godkendelse på vegne af Det Europæiske Fællesskab af Rotterdam-konventionen om proceduren med forudgående informeret samtykke (PIC-proceduren) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel.

KOM (2001) 802 endelig

2002/0030 (AAC)

Revideret notat

Resumé: Formålet med beslutningen er at muliggøre Fællesskabets ratifikation af Rotterdam-konventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent –PIC) ved handel med visse farlige kemikalier. Beslutningen indeholder en bemyndigelse til, at Rådets formand kan udpege de personer, der på Fællesskabets vegne kan deponere en godkendelse af konventionen hos FN (ratifikation). Beslutningen indeholder herudover en erklæring, der skal deponeres samtidigt, hvori kompetencefordelingen mellem medlemsstaterne og Fællesskabet beskrives. Heraf fremgår, at fordelingen af kompetence fremgår af gældende EU-ret, herunder den implementerende forordning (se dagsordenens punkt 3.a. Forslag til Rådets forordning om eksport og import af farlige kemikalier.)

1. Status

Kommissionen vedtog den 24. januar 2002 udkast til Rådsbeslutning om Fællesskabets ratifikation af Rotterdam Konventionen. Kommissionen har endvidere den 24. januar 2002 vedtaget forslag til Rådsforordning om eksport og import af farlige kemikalier, som bl. a. indeholder de detaljerede regler for gennemførelse af Rotterdamkonventionen jf. dagsordenens pkt. 3a.

COREPER besluttede enstemmigt på mødet den 30. april 2002, at beslutningens retsgrundlag ændres fra art. 133 (fælles handelspolitik) til art. 175, stk.1 (miljøpolitikken sammen med reglerne i art. 300, stk. 2 og 3 om indgåelse af aftaler mellem Fællesskabet og en eller flere stater eller internationale organisationer.

Europaparlamentet vedtog sin udtalelse den 24. oktober 2002.

Grundnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 29. april 2002.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering på samråd den 21. juni 2002 forud for rådsmødet (miljø) den 24./25. juni 2002.

Formandskabet har sat forslaget på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 9-10 december 2002 mhp. vedtagelse.

2. Formål og indhold

Beslutningen har til formål at sikre Fællesskabets ratifikation af Rotterdam-konventionen.

Beslutningen indeholder en bemyndigelse til, at Rådets formand kan udpege den eller de personer, der på Fællesskabets vegne kan deponere en godkendelse af konventionen (ratifikation) overfor FN. Den eller de udpegede skal samtidig deponere en erklæring, hvori det meddeles, at Kommissionen er kompetent vedrørende alle opgaver, som kræves ifølge konventionen.

Rotterdamkonventionen blev færdigforhandlet i løbet 1998 og blev af medlemsstaterne og Fællesskabet underskrevet den 11. september 1998.

Konventionen træder i kraft når 50 parter har ratificeret konventionen. Konventionen er på nuværende tidspunkt ratificeret af 33 parter og underskrevet af 73 parter.

2.1. Konventionen

Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skader og bidrage til en miljøforsvarlig anvendelse af stoffer. Konventionen bygger på de frivillige bestemmelser, der blev vedtaget i De Forenede nationers Miljøprogram (Londonretningslinier for udveksling af oplysninger om kemikalier i international handel) og på Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisationens (FAO) internationale adfærdskodeks for distribution og anvendelse af pesticider. Med disse bestemmelser blev der indført en frivillige procedure for forudgående informeret

samtykke (PIC-procedure). Det Europæiske Fællesskab gjorde i 1992 gennem Rådets Forordning 2455/92 den frivillige procedure juridisk bindende.

Anvendelsesområdet

Konventionen omfatter kemikalier og pesticider, der er forbudte eller underkastet strenge restriktioner.

PIC-proceduren: Bestemmelser om forudgående informeret samtykke.

PIC-proceduren er konventionens grundlæggende princip. Det indebærer, at eksport af et kemikalie, der er opført på konventionens bilag III, kun kan finde sted med den importerende parts forudgående samtykke.

Konventionen indeholder en procedure for indhentning af oplysninger om, og offentliggørelse af, importlandenes beslutninger om, hvorvidt de ønsker at modtage fremtidige forsendelser af et kemikalie, der er optaget på bilag III. Såfremt landene ikke reagerer inden en bestemt frist, er eksport tilladt, selvom der ikke foreligger et samtykke.

PIC anmeldelsesprocedure: Optagelse af stoffer på bilag III.

Optagelse på bilag III sker efter en anmeldelsesprocedure, hvor parterne kan anmelde alle nationale forbud eller strenge restriktioner vedrørende kemikalier omfattet af konventionens anvendelsesområde til konventionens sekretariat men henblik på optagelse på bilag III.

For at igangsætte proceduren skal mindst to (ud af i alt 7) forskellige geografiske regioner have anmeldt det samme kemikalie. Partskonferencen vil afgøre om kemikaliet skal optages på bilag III og dermed underkastes PIC-proceduren.

Eksport-anmeldeproceduren: Eksport af stoffer, der nationalt er forbudt eller underkastet strenge anvendelsesrestriktioner men som ikke er opført på bilag III.

Konventionen indeholder bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem parterne om kemikalier, der er forbudt eller underlagt strenge restriktioner af en eksporterende part, men som (endnu) ikke er opført på bilag III til konventionen.

Konventionen fastlægger, at en part, der har planer om at eksportere et sådant kemikalie, skal meddele den importerende part, at eksporten vil finde sted. Dette skal gøres inden partens første forsendelse af kemikaliet og derefter hvert år, indtil kemikaliet er optaget på bilag III og underlagt PIC-proceduren.

Ledsagende oplysninger

Konventionen fastlægger endvidere, at eksport af kemikalier, der enten er omfattet af PIC-procedure eller eksportanmeldekravet, er underlagt et krav om mærkning. Heraf skal eventuelle risici eller farer for sundhed og miljø tydeligt fremgå

Ratifikation

Konventionen er åben for tiltrædelse både af stater og regionale organisationer såsom Fællesskabet. Konventionen har i den forbindelse nogle procedureregler for den nærmere afklaring af kompetenceforholdene imellem organisationen og staterne.

Hvis en eller flere af medlemsstaterne er part i konventionen, afgør organisationen og dens medlemsstater fordelingen af deres respektive ansvarsområder, for så vidt angår opfyldelsen af deres forpligtelser i medfør af konventionen.

Den regionale organisation skal i godkendelsesinstrumentet angive omfanget af dens kompetence.

2.2. Ændret beslutningsforslag

Kommissionens forslag er under forhandlingerne blevet foreslået ændret bl.a. i lyset af kompromiset mellem Parlamentet, Kommissionen og Rådet om forordningen som implementere Rotterdamkonventionen. Udover ændringen i hjemmelsgrundlaget vedrører ændringsforslagene især fordelingen af kompetence imellem Kommissionen på den ene side og de enkelte medlemslande på den anden side, således at Kommissionen ikke bliver enekompetent i forhold til forpligtelserne under Konventionen.

I konsekvens heraf er der indsat et nyt bilag (Bilag B) til beslutningen, hvori den nærmere kompetencefordeling fremgår. I denne henvises der til, at fordelingen af kompetence imellem Kommissionen på den ene side og de enkelte

medlemslande på den anden side fremgår af gældende EU-ret, herunder den implementerende forordning (se dagsordenens punkt 3a Forslag til Rådets forordning om eksport og import af farlige kemikalier).

I denne forordning, således som den nu foreligger forhandlet, er Kommissionen ansvarlig for at eksportanmelde stoffer, der er forbudt på fællesskabsniveau, for fremsendelse af PIC-anmeldelser til Sekretariatet, for fremsendelse af information om strenge reguleringer af stoffer, der ikke opfylder betingelserne for PIC-anmeldelse, og for fremsendelse af Fællesskabets respons på stoffer, der optages under PIC-proceduren.

Medlemslandene er ansvarlige for, at nationale forbud eller strenge restriktioner anmeldes til PIC-sekretariatet via Kommissionen. Endvidere er landene ansvarlige for, at der sker eksportanmeldelse af stoffer, der alene er strengt reguleret under det pågældende lands lovgivning, uden at denne regulering også foreligger på Fællesskabsniveau.

1. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Beslutningen vedrører Fællesskabets ratifikation af Rotterdam Konventionen, som allerede er undertegnet af alle medlemslandes regeringer. Med det foreliggende forslag til kompetencefordeling vurderes beslutningen at være i overensstemmelse med proportionalitets- og nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Beslutningen indebærer først og fremmest, at Fællesskabet kan ratificere konventionen. Dette har ikke i sig selv direkte konsekvenser for Danmark, idet dette som udgangspunkt alene forpligter Fællesskabet, men indirekte får det en række afledte konsekvenser for Danmark.

Lovgivningsmæssige konsekvenser.

Beslutningen om godkendelse af konventionen vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet implementeringen af konventionens bestemmelser sker i den implementerende forordning.

Der vil dog være afledte konsekvenser for den danske lovgivning. Når Fællesskabet ratificerer vil samtidig tillige de enkelte medlemslande skulle ratificere konventionen. Når Danmark ratificerer (efter indhentelse af Folketingets samtykke) vil Danmark blive forpligtet til at overholde konventionen. På områder med forpligtelser for parterne under konventionen, som ikke er dækket af den implementerende forordning, vil Danmark selv skulle sikre, at disse forpligtelser overholdes. Det drejer sig navnlig om de enkeltes landes forpligtelser, som beskrevet ovenfor under pkt. 2.2.

Det følger heraf, at Danmark vil være forpligtet til selv at leve op til konventionens forpligtelser vedrørende eksportanmeldelser af pesticider eller industrikemikalier, der er forbudt eller strengt reguleret i Danmark, uden at dette tillige fremgår af EU-reglerne. Dette er f.eks. tilfældet vedrørende en række plantebeskyttelsesmidler og biocider.

Der forventes, at blive fastsat nye regler i bekendtgørelsesform. Det skal herunder afklares om dette kan ske på baggrund af eksisterende bemyndigelser i lov om kemiske stoffer og produkter, eller om der skal etableres en ny bemyndigelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Beslutningen vil heller ikke i sig selv have økonomiske eller administrative konsekvenser, idet implementeringen af konventionens bestemmelser sker i den implementerende forordning.

Den ovenfor nævnte afledte konsekvens vedrørende indførelse af et eksportanmeldesystem vil dog have visse mindre betydende økonomiske og administrative konsekvenser. Hvad pesticiderne angår bemærkes, at der alene er tale om et begrænset antal stoffer af den omfattede art, og der sker såvidt vides alene eksport af et af disse midler (parathion). Hvad industrikemikalierne angår bemærkes, at det efter konventionen alene er selve stoffet/kemikaliet, der er omfattet, ikke varer eller artikler hvori det indgår. Der er så vidt vides kun få af disse kemikalier, der er forbudt eller strengt regulerede i Danmark uden at disse tillige er reguleret i Fællesskabet, og der sker såvidt vides ikke eksport af sådanne kemikalier.

5. Høring

Forslaget har den 4. juni 2002 været sendt i skriftlig høring i EF-specialudvalget vedr. miljø.

Der er ikke indkommet nogen høringssvar. Sagen har endvidere været forelagt på miljøspecialudvalgsmødet den 20. november 2002, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad punkt 4 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om overvejning af Fællesskabets skove og disses samspil med miljøet (Forest Focus)

Dok. KOM/2002/0164 (COD)

Revidere notat

Resume: Formålet med forslaget er at skabe en ramme for en fællesskabsordning, der kan bidrage til at beskytte skovøkosystemerne i Fællesskabet gennem overvågning af deres tilstand. Forordningen vil fortsætte og videreudvikle overvågningsaktiviteter fra to eksisterende forordninger om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod hhv. luftforurening og brande. Disse udløber begge med udgangen af 2002. Derudover foreslås - i første omgang på forsøgsbasis - overvågning af biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold. Programmet foreslås at gælde for perioden 2003 til 2008. I 2003 til 2006 forventes de statslige udgifter til gennemførelse af ordningen at være uændrede ift. niveauet under den nuværende forordning, idet en eventuel forsøgsvis overvågning af nye elementer dog vil kunne medføre en mindre stigning. I 2007 og 2008 vil der generelt kunne blive tale om en stigning i forbindelse med implementering af nye overvågningsområder - med mindre øvrige aktiviteter kan neddrøses tilsvarende.

1. Status

Kommissionen sendte den 15. juli 2002 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF, artikel 251.

Grundnotat om forslaget er ikke tidligere oversendt til Folketingets Europaudvalg.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 9.-10. december 2002 mhp. fremskridtsrapport.

2. Formål og indhold

Den foreslåede forordning vil fortsætte og videreudvikle overvågningsaktiviteter fra to eksisterende forordninger om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod hhv. luftforurening og brande (hhv. EØF 3528/86 og EØF 2158/92 med senere ændringer). Disse forordninger udløber begge med udgangen af 2002. Derudover foreslås, at der under ordningen kan inddrages nye overvågningsaktiviteter indenfor områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold. Forslaget indebærer, at medlemsstaterne - efter nærmere fastsatte regler - forpligtes til at deltage i overvågningsaktiviteter og tilsende Kommissionen data og nationale rapporter om overvågningen. Samtidig indebærer forslaget, at Kommissionen refunderer op til 50 % af medlemsstaternes støtteberettigede udgifter. Medlemsstaternes deltagelse i skovbrandsovervågningen er frivillig.

Hovedformålet med den foreslåede forordning er at skabe en ramme for en fællesskabsordning, der kan bidrage til at beskytte skovøkosystemerne i Fællesskabet gennem overvågning af deres tilstand.

Der opstilles følgende delmål:

1. fortsat overvågning og beskyttelse af skovene mod luftforurening,
2. fortsat overvågning og beskyttelse af skovene mod brande,
3. inddragelse af ny skovovervågning i Fællesskabet inden for områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold samt
4. løbende evaluering og videreudvikling af alle overvågningsaktiviteter under forordningen.

Skovdefinition

Ordningen tager sigte på overvågning af "skovøkosystemer", hvorunder der tages udgangspunkt i FAOs definitioner af "skove" og "andre træbevoksede områder". Begge FAO-kategorier inkluderes.

De gældende forordninger om beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande indeholder ikke en tilsvarende harmoniseret skovdefinition.

Definitionen omfatter ikke blot områder med tæt bevoksning af højstammede træer, som er typisk for de fleste danske skove, men også andre træbevoksede områder, herunder arealer med egentlig trævegetation helt ned til 5-10 % kronedække eller mere buskvegetation med mere end 10 % kronedække. Sidstnævnte kategorier af mere spredt bevoksede områder kan være hyppigt forekommende især i sydligere EU-lande og i højt beliggende skove, fx i Alperne og Skandinavien. Forslagets definition har en mindre, formentlig utilsigtet, afvigelse fra FAO's definition, idet det ikke har nogen nedre arealgrænse for "andre træbevoksede områder"; forholdet ventes afklaret under forhandlingerne.

Overvågningsmetoder

På grundlag af resultaterne fra den gamle forordning om beskyttelse af skovene mod luftforurening (EØF) 3528/86 foreslås det, at den nye ordning:

5. viderefører og videreudvikler et systematisk net af observationspunkter, som kan give repræsentative oplysninger om skovøkosystemernes tilstand (Danmark har med støtte under den gældende forordning overvågning i 26 punkter i et 16x16 km net, det såkaldte "Niveau 1-net") og
6. viderefører og videreudvikler et net af observationsflader, hvor der gennemføres intensiv og kontinuerlig overvågning (Danmark har med støtte under den gældende forordning overvågning i 8 observationsflader, alle i statsskove, det såkaldte "Niveau 2-net")

Pe grundlag af resultaterne fra den gamle forordning om beskyttelse af skovene mod brande (EIIIF) 2158/92 foresles det, at den nye ordning:

viderefører og videreudvikler et informationssystem til indsamling af sammenlignelige oplysninger om skovbrande pe fællesskabsplan og

giver adgang for medlemsstaterne til at gennemføre undersøgelser til kortlægning af årsagerne til skovbrande og disses dynamik samt skovøkosystemernes reaktion pe brande.

Medlemsstaterne kan pe anmodning deltage i foranstaltninger relateret til overvegtning og bekæmpelse af brande (Danmark deltager ikke i foranstaltninger under den gældende skovbrandsforordning).

For at kunne videreudvikle skovovervegtningen til ogse at omfatte biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold gennemfører Kommissionen undersøgelser, forskning og demonstrationsprojekter. Kommissionen kan i den forbindelse anmode medlemsstaterne om at bidrage med undersøgelser mv. Ved videreudviklingen og iværksættelsen af nye overvegtningsaktiviteter skal Kommissionen tage hensyn til sevel videnskabelige som finansielle behov og begrænsninger.

Kommissionen gennemfører tillige undersøgelser, forskning og demonstrationsprojekter for at fremme harmoniseret dataindsamling og -hending samt for at forbedre datakvalitet og datavurdering pe fællesskabsplan.

Nationale Programmer, koordinering og samarbejde

Medlemsstaternes aktiviteter foresles gennemført som led i nationale programmer, der udarbejdes for perioder af 3 er. Programmerne skal godkendes af Kommissionen og kan løbende justeres, navnlig under hensyntagen til ordningens videreudvikling og inddragelsen af nye overvegtningssomreder.

Kommissionen foresles at spille en central rolle bl.a. i henseende til koordinering, opfølgning og videreudvikling af ordningen samt vurdering af data pe fællesskabsplan. Til det formel foresles oprettet et videnskabeligt koordineringsorgan som kan placeres ved Det Fælles Forskningscenter i Kommissionen og som kan bistes af decentrale tematiske centre. Kommissionen kan indge kontrakter med forskningsinstitutioner og eksperter om løsning af dele af disse opgaver. Det Europæiske Miljøagentur forudsættes at biste Kommissionen med rapportering.

For at sikre en harmoniseret dataindsamling og -bearbejdning forudsættes der udarbejdet manualer med obligatoriske parametre, metoder og formater, som skal bruges ved overførsel af data.

Kommissionen forudsættes at samarbejde med andre internationale instanser for at fremme melet om beskyttelse og bæredygtig forvaltning af fællesskabets skove, og særligt hvad angår beskyttelse af skovene mod luftforurening forudsættes et samarbejde med Det Internationale Samarbejdsprogram for vurdering og overvegtning af luftforureningens virkninger pe skove (ICP Forest).

Ordnningen løber over en periode på 6 år fra den 1. januar 2003 til 31. december 2008.

Fællesskabets finansiering af medlemsstaternes aktiviteter vil kunne udgøre op til 50 % af de støtteberettigede udgifter, mens Kommissionens egne aktiviteter til undersøgelser, forskning mv. forudsættes finansieret 100% af Kommissionen. Kommissionen vil tillige kunne yde støtte til ICP Forest.

Den samlede finansieringsramme for perioden 2003 til 2006 er fastsat til 52 mio. Euro, eller 13 mio. Euro årligt (hhv. 386 mio. kr. og 96,5 mio. kr. årligt). For perioden 2007-2008 forventes en budgetudvidelse, idet det anføres i forslaget, at de nødvendige finansielle ressourcer - ud over de 13 mio. Euro årligt - bliver stillet til rådighed forudsat at de godkendes af budgetmyndigheden. Den eventuelle budgetudvidelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede inddragelse af ny skovovervegning i Fællesskabet inden for områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold.

Gennemførelse, rapportering fra medlemsstaterne, Den Stående Skovbrugskomité.

Medlemsstaterne udpeger de institutioner, der skal forvalte aktiviteterne i de nationale programmer. Hvis det er private instanser, kræves Kommissionens godkendelse. Hver medlemsstat udpeger et nationalt center, som er ansvarligt for koordinering af det nationale program.

Medlemsstaterne tilsender årligt Kommissionen de data, der indsamles som led i ordningen. Data skal være georefererede, dvs. referere til et bestemt geografisk punkt eller område, og de skal ledsages af en rapport. Kommissionen fastsætter formater og nærmere bestemmelser for dataoverførslen (det kunne fx være en nærmere specifikation af, hvordan de omtalte georeferencer skal være). Medlemsstaterne skal videreformidle data med anvendelse af fælles standarder og formater og via elektroniske databaser, hvortil offentligheden har let adgang. Kommissionen forudsættes at have ubegrænset ret til at anvende og formidle de data, der indsamles som led i ordningen.

Hver medlemsstat udarbejder hvert 3. år fra og med 2005 en rapport over skovenes sundhedstilstand. Medlemsstater, der deltager i overvegningen af skovbrande, udarbejder hvert år en rapport om resultaterne deraf. Rapporterne tilsendes Kommissionen senest den 31. december i afleveringsret. For øvrige overvegningsaktiviteter, som måtte blive udviklet med tiden, udarbejdes nationale rapporter i tidsspand, der fastlægges efter drøftelser i Den Stående Skovbrugskomité.

Kommissionen foresles bistøttet af Den Stående Skovbrugskomité efter den sædvanlige forvaltningsprocedure. Forvaltningsproceduren medfører, at Komitteen udtaler sig med kvalificeret flertal af vægtede stemmer, jf. traktatens artikel 205, stk. 2. Hvis Kommissionen vedtager foranstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med komitéens udtalelse, meddeles disse til Rådet, som derefter kan træffe anden afgørelse inden for en periode på to måneder.

Der er tale om en rammeforordning, således at medlemsstaternes præcise forpligtelser vedr. skov-overvågning, udformning af nationale overvågningsprogrammer, aflevering mv. vedtages af Den Stående Skovbrugskomité på forslag fra Kommissionen efter ovennævnte retningslinier.

Rapportering fra Kommissionen, revurdering, kandidatlande ikrafttrædelse

På grundlag af de nationale rapporter forelægger Kommissionen med bistand fra Det Europæiske Miljøagentur en rapport over ordningens gennemførelse samt en midtvejsevaluering af ordningen. Rapporten og midtvejsevalueringen forelægges senest 6 måneder efter fristen for udarbejdelse af de nationale rapporter om skovøkosystemernes tilstand (31. december 2005) og sendes til Europa-Parlamentet og Rådet. Inden ordningens udløb den 31. december 2008 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en samlet rapport over ordningens gennemførelse, under hensyn til ovennævnte midtvejsevaluering.

Ordnningen forudsættes at være åben for deltagelse af kandidatlande i Central- og Østeuropa i henhold til de betingelser, der er fastsat i Europaaftalerne (med tilfølgende protokoller) og i de afgørelser, der er truffet af de relevante associeringsret.

Ordnningen forudsættes tillige at være åben for deltagelse af Cypern, Malta og Tyrkiet på grundlag af bilaterale aftaler, som skal indgås med disse lande.

Forordningen forudsættes at træde i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Skovbruget som sådan er i EU - i modsætning til landbruget - ikke omfattet af en fælles politik, hvilket er en direkte følge af EF-Traktaten, som ikke oplister skovbrug blandt de områder og sektorer, som er omfattet af en fælles politik.

Skovbruget og skovene har imidlertid betydning for en række af de øvrige sektorer, der er omfattet af traktatens fælles politikker, ligesom fællesskabets regulering af disse områder kan have - og har - væsentlig betydning for skovbruget og skovene, herunder ikke mindst inden for landbrugs-, industri- og handelspolitikken sevel som miljøpolitikken.

Den foreslåede forordning om overvejning af skovene og dets samspil med miljøet skal ses som led i forvaltningen af fællesskabets politikker indenfor disse øvrige sektorer, idet overvejeningen forudsættes at tilvejebringe relevante og pålidelige informationer som basis for eventuelle politiske beslutninger om indgreb.

For overvejeningen af skovens sundhedstilstand og risikoen for skovbrand vil der være tale om en fortsættelse og videreudvikling af praksis med fællesskabsovervejning under forordningerne (EUF) 3528/86 og 2158/92. For de nye overvejeningsområder, der foresles inddraget, herunder biodiversitet, kulstoflagring, klimapåvirkninger og jordbundsforhold, har der ikke tidligere været gennemført systematisk skovovervejning i fællesskabsregi. Både biodiversitet og klimaforhold er centrale elementer i internationale skovdriftelser, og både årsagssammenhænge og virkninger krydser over grænserne. I den henseende virker det naturligt, at der også i EU-sammenhæng etableres et system, der giver fællesskabet et dækkende og hensigtsmæssigt billede af situationen. Forslaget vurderes på denne baggrund at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, men der bør i overensstemmelse med nærhedsprincippet under ordningens tilrettelæggelse tages hensyn til, at en del af den for fællesskabet nødvendige information vil kunne tilvejebringes via harmoniserede nationale statistikker og overvejeninger.

4. Forslagets konsekvenser for Danmark

4.1 Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det er i forslaget til ny EU-forordning om skovovervejning uklart, i hvilket omfang medlemsstaterne i de efterfølgende udmøntende bestemmelser vil være forpligtede til at levere data fra hver eneste observationspunkt og -flade i de overvejeningsnet, der udvikles som led i ordningen. Der er i Danmark ikke hjemmel til, uden ejerens tilladelse, at gennemføre registreringer og overvejeningsaktiviteter på private arealer i skove - dog undtaget overvejning af visse naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Den hidtidige forordning om overvejning af skovens sundhedstilstand har kunnet gennemføres i kraft af frivillige aftaler, der er indgået med de enkelte implicerede skovejere, og det er muligt, at den foreslåede nye forordning vil kunne gennemføres på samme grundlag. I så fald er der ikke behov for lovændring i Danmark. Den foreslåede forordning vil ikke i sig selv medføre behov for dansk lovændring. Det vurderes dog som sandsynligt, at gennemførelsen af de efterfølgende udmøntende bestemmelser vil kunne indebære behov for en dansk lovændring, som sikrer hjemmel til gennemførelse af den omhandlede overvejning.

Forordningsforslaget lægger op til, at Kommissionens ret til at anvende og formidle de til Kommissionen leverede data skal være ubegrænset. Samtidig forudsættes, at data skal være georefererede - uden at det angives præcist, hvilken nøjagtighed den geografiske reference skal have. Særligt kravet om georeferencing indebærer mulighed for identifikation af oplysninger på ejendomsniveau er der mulighed for, at oplysningerne vil være omfattet af Persondataloven, som fastsætter nærmere regler for omgang med og formidling af data omfattet af loven. Det er uklart, om forordningens gennemførelse i Danmark vil være fuldt forenelig med Persondataloven, idet der kan opstå konflikt, hvis den forudsatte ubegrænsede ret til at anvende og formidle data strider mod ønsket fra implicerede private ejere. Hvis ejerne har givet tilladelse vil der imidlertid ikke være konflikt.

4.2 Økonomiske konsekvenser

Danmark budgetterer i 2002 med sammenlagt ca. 2,6 mill. kr. i statslige udgifter til overvejenings- og udviklingsaktiviteter indenfor de områder, der er dækket af den gældende forordning om skovovervejning (EUF) 3528/86. Heraf refunderer EU 50 %.

For perioden 2003 til 2006 lægger forslaget op til en videreførelse af de EU-tilskudsmidler, der hidtil har været anvendt til gennemførelse af fællesskabets gamle forordninger om beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande. For denne periode ventes forslaget ikke at ændre væsentligt på de danske udgifter til gennemførelse af fællesskabets skovovervejning, og der vil for hele perioden som udgangspunkt kunne forventes en EU-refusion på 50 % for de nationale udgifter.

For perioden 2007 til 2008 forventes en EU-budgetudvidelse, idet det anføres i forslaget, at de nødvendige finansielle ressourcer, ud over det erlige beløb på 13 mill. Euro, der budgetteres med i 2003-2006, vil blive stillet til rådighed, forudsat at de godkendes af Budgetmyndigheden. Den forventede budgetudvidelse, skal ses i sammenhæng med den foreslåede inddragelse af nye overvejeningsområder. Det er ikke muligt at forudsige præcist, hvor stor den danske mærdgift til gennemførelse af nye danske overvejeningsaktiviteter i givet fald vil blive - et skøn vil være, at det vil kunne ligge inden for en ramme på op til 1-2 mill. kr. årligt, hvoraf 50 % vil kunne ventes refunderet af EU.

De danske overvågningsaktiviteter, der vil blive gennemført i medfør af ordningen, forventes som hidtil at blive varetaget af staten. Forslaget ventes derfor ikke at have økonomiske konsekvenser for hverken amter, kommuner eller private.

4.3 Miljømæssige konsekvenser

Forslaget ventes at have en positiv miljøeffekt, idet fortsat og videreudviklet overvejning af skovmiljøsystemernes tilstand og disses samspil med miljøet vil kunne forbedre grundlaget for at træffe beslutninger, der fremmer bæredygtig drift af både EU's og Danmarks skove.

5. Høring

Forslaget er af Skov- og Naturstyrelsen sendt i høring til en række interessepartier med frist for afgivelse af bemærkninger senest den 2. september 2002.

Forslaget har været forelagt miljøspecialudvalget den 26. august 2002.

Landboforeningerne har bemærket, at Danmark allerede har en national skovovervågning, og at der lige er udpeget et landsdækkende registreringsnet i forbindelse med de fremtidige skovtællinger. Et nyt registreringsnet bør så vidt muligt koordineres med eksisterende registreringer og overvågning.

Det er endvidere vigtigt at få fastlagt rammerne for, hvordan EU-Kommissionen kan anvende de indkomne data og at lodsejerne har kendskab til, hvordan data anvendes og formidles. Kommissionen skal derfor ikke, have ubegrænset ret til at anvende og formidle data indhentet fra private skovdistrikter. Der må derfor som minimum være krav om, at data fra private skove kun bliver offentligt tilgængelige, hvis de er rensset for oplysninger, der kan føres tilbage til det enkelte distrikt. Det skal desuden sikres, at oplysninger indhentet om skove kun sker efter aftale med skovejeren og ikke med hjemmel i ny lovgivning. Endelig bemærkes det, at definitionen af skov med kronedække på ned til 5-10 pct. ikke er ret meget, og der spørges til om definitionen derfor også vil kunne omfatte engarealer under - måske midlertidig - tilgroning.

Dansk Skovforening har flere bemærkninger til forslaget. For det første bemærkes det, at der er en indbygget konflikt i forslaget, idet den foreslåede forordning anføres at have hjemmel i artikel 175 (majoritetsbeslutninger), mens beslutninger om katastrofeforanstaltninger har hjemmel i artikel 308 (beslutninger træffes ved enstemmighed). For det andet finder foreningen det betænkeligt, såfremt opfølgende foranstaltninger, der sker som konsekvens af forslaget, fører til en forrykning i balancen mellem bæredygtighedskriterienes tre "ben" (sociale, økonomiske og økologiske/miljømæssige). Foreningen mener, at der vil ske en for ensidig fokusering på den økologiske bæredygtighed. For det tredje bemærkes det, at fællesskabets skove er forskellige, hvorfor fælles registrering ikke nødvendigvis fører til en bedre dokumentation af skovenes beskyttelse og bæredygtighed. For det fjerde påpeges, at der allerede i dag er forskellige former for registreringssystemer, som bør udnyttes fuldt ud inden nye opfindes. For det femte finder foreningen det udokumenteret, at der er behov for en fællesskabsforanstaltning. Foreningen finder, at der kan være behov for opfølgende fællesskabsforanstaltninger, der måtte være nødvendiggjort af grænseoverskridende påvirkninger, mens selve overvågningen sagtens kan gennemføres af de enkelte medlemsstater. For det sjette finder foreningen det uacceptabelt, såfremt indsamlede data i de enkelte lande gøres til genstand for almindelig offentliggørelse på ejendomsniveau. For det syvende bemærkes det, at forslagets økonomiske konsekvenser er uforudsigelige. For det ottende påpeger foreningen som et problem, at Kommissionens forslag ikke kan gennemføres under de forudsætninger, der er lagt til grund for udarbejdelsen af en kommende dansk skovstatistik. Foreningen henviser til, at det for arbejdet med denne statistik, som vil blive stikprøvebaseret, er forudsat dels, at oplysningerne ikke videregives, dels, at oplysningerne ikke må kunne identificeres på ejendomsniveau. Da Kommissionens forslag ikke opfylder de forudsætninger, finder foreningen, at det kan blive svært at opnå skovejernes accept til gennemførelse af forslaget som led i den danske statistik. Omvendt finder foreningen, at det både omkostningsmæssigt og forklaringsmæssigt vil være u hensigtsmæssigt at foretage dobbeltregistrering, dels i nationalt regi og dels i EU-regi. Dansk Skovforening finder derfor, at der bør udarbejdes en dansk skovstatistik tilpasset de elementer man i EU-regi gerne ser registrerede, men stadig byggende på de forudsætninger, der er lagt til grund for statistikken. Foreningen finder, at kun den færdige statistik, skal videregives til EU, således at der ikke sker en videregivelse og offentliggørelse af ejendoms- specifikke data. Afslutningsvist anføres, at Skovforeningen ikke kan tilslutte sig en positiv dansk holdning til forslaget, idet der henvises dels til subsidiaritetsprincippet på skovområdet, dels til, at den foreslåede forordning vil føre til en manglende helhedsvurdering af Fællesskabets skove

På mødet i miljøspecialudvalget den 20. november 2002 var der ingen bemærkninger til forslaget.

Ad punkt 5 – Debat om ny kemikaliregulering samt rådskonklusioner om globale kemikaliespørgsmål

Ad 5a: Debat om EU's kemikaliepolitik

1. Status

Formandskabet ønsker på Rådsmødet en åben debat om EU's kemikaliepolitik. Formandskabet havde håbet på at debatten kunne tage udgangspunkt i Kommissionens præsentation af et nyt forslag til kemikaliereregulering, som har været undervejs længe. Kommissionens forslag vil ikke blive fremsat forud for rådsmødet, hvorfor formandskabet har valgt at basere diskussionen på tre spørgsmål, der skønnes centrale for udformningen af den fremtidige kemikaliereregulering.

• **Formål og indhold**

På rådsmødet den 7.-8. juni 2001 vedtog miljøministrene rådskonklusioner, hvori man opfordrede Kommissionen til inden udgangen af 2001 at fremlægge sine forslag til et enkelt klart og gennemsigtigt regelsæt med henblik på at iværksætte den kemikaliestrategi, som Kommissionen havde præsenteret i form af en hvidbog. Miljøministrene opfordrede Kommissionen til i forbindelse med dette arbejde:

- at undersøge sammenhængen med anden lovgivning på andre områder med henblik på at undgå dobbeltarbejde
- at undersøge om der indenfor REACH systemet skal indføres et enkelt/simpelt register, der skal omfatte stoffer, der produceres i mængder under 1 ton
- at undersøge, hvordan man kan udvikle screening procedurer til en effektiv identifikation af kemikalier med potentielt skadelige egenskaber
- at undersøge, hvordan man kan udarbejde kriterier for klassifikation af stoffer i problemkategorier
- nærmere at undersøge datakrav for stoffer produceret i mængder under 10 tons
- at udvikle procedurer, der kan anvendes af myndigheder og industri til at forenkle identifikationen af undersøgelsesstrategier og reducere behovet for dyreforsøg
- at undersøge realistiske midler til at forenkle proceduren og udnytte de oplysninger der er til rådighed
- at tilføje PBT (persistente, bioakkumulerende og giftige stoffer) og VPVB (meget persistente og stærkt bioakkumulerende stoffer) til de grupper af problematiske stoffer der hører under authorisationsordningen
- at overveje at lade kendte hormonforstyrrende stoffer være omfattet af authorisationsordningen, når der er fastlagt videnskabeligt gyldige undersøgelsesmetoder og kriterier
- at samordne bidraget til det internationale arbejde med det globalt harmoniserede risikoklassificeringssystem- og etiketteringssystem og analysere dets konsekvenser for fællesskabslovgivningen
- at undersøge hvordan et centralt kontor som f.eks et udvidet ECB bedst kan oprettes og finansieres
- at udvikle mekanismer og fastsætte praktiske regler, der skal være klare når systemet gennemføres , gennem hvilke industrien gør testdata og andre oplysninger tilgængelige
- at undersøge mulighederne for at sikre effektiv gennemførelse

-

Formålet med en debat om kemikaliepolitikken på nuværende tidspunkt er at understrege vigtigheden af, at EU's regulering på dette område strammes op og at "guide" Kommissionens videre arbejde med forslaget på tre udvalgte områder:

- spørgsmålet om omfanget af den kommende autorisationsordning, herunder om den skal omfatte de persistente, bioakkumulerbare persistente stoffer og de meget persistente og bioakkumulerbare toksiske stoffer samt om hormonforstyrrende stoffer skal være omfattet.
- spørgsmålet om sanktioner, herunder hvordan en generel regel om "no data – no marketing" kan praktiseres og
- spørgsmålet om hvordan den kommende regulering skal indrettes i forhold til kemiske stoffer i produkter

1. **Nærheds- og proportionalitetsprincippet**

Kemikaliepolitikken er en væsentlig del af det indre marked i EU, og debatten om en fælles ny regulering af kemikalier er derfor i fuld overensstemmelse med såvel subsidiaritetsprincippet og proportionalitetsprincippet.

• **Konsekvenser for Danmark**

En debat om den fremtidige kemikaliepolitik har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark, hverken økonomisk, lovgivningsmæssigt eller med hensyn til beskyttelsesniveauet.

• Høring

Formandskabets forslag til spørgsmål for debatten i Rådet har ikke været sendt i høring.

Sagen har været forelagt miljøspecialudvalget den 20. november 2002, hvor Greenpeace fandt, at den danske regering bør sende et klart signal til Kommissionen om at der ikke kan accepteres en udvanding af de kommende forslag i forhold til hvad der har været lagt frem i Kommissionens hvidbog fra februar 2001.

Ad 5b: Rådskonklusioner om globale kemikaliespørgsmål

1. Status

Formandskabet har den 30. oktober 2002 fremlagt udkast til rådskonklusioner om globale kemikaliespørgsmål.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 9. – 10. december med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

2. Formål og indhold

Formålet med konklusionerne er at fastlægge en overordnet EU holdning til de kemikalieemner, som er på dagsordenen for det 22. møde i UNEP's (United Nations Environment Programme) styrelsesråd i februar 2003.

Indledningsvist bekræfter konklusionerne en række relevante internationale beslutninger vedrørende sikker kemikaliehåndtering, som Fællesskabet har tilsluttet sig, bl.a. konklusionerne fra juni 2001 om den fremtidige EU-kemikaliepolitik, det 6. miljøhandlingsprogram og resultatet af Verdenstopmødet, for så vidt angår kemikalier.

Konklusionerne fastlægger holdningen i forhold til tre emner:

- At der i UNEP-regi etableres procedurer for regelmæssige statusopgørelser i forhold til forpligtelsen om, at kemikalier skal anvendes og produceres på en måde, som fører til en minimering af væsentlige bivirkninger på menneskers sundhed og miljøet i 2020, som blev vedtaget på Verdenstopmødet i Johannesburg;
- At den Strategiske Tilgang til Kemikaliehåndtering udvikles inden 2005, som også blev vedtaget på Topmødet, og at strategien skal fremme og understøtte konkrete internationale initiativer og handlinger, og
- At medlemsstaterne skal arbejde for en beslutning om, at der skal udvikles et internationalt bindende instrument om kviksolv.

En mere detaljeret EU holdning vil senere blive drøftet inden rammen af konklusionerne under det danske formandskab.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er med konklusionerne tale om at afstikke retningslinier for en fælles EU indsats i UNEP mhp at følge op på beslutningerne fra Johannesburg, hvorfor det vurderes, at såvel nærheds- som proportionalitetsprincippet er imødekommet.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget til konklusioner har ingen selvstændige konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Konklusionerne har ikke været sendt i høring.

Sagen har været forelagt på Miljøspecialudvalget den 20. november 2002. DN og Det Økologiske Råd støtter den danske holdning. Det økologiske råd gør opmærksom på, at GHS systemet (Globally Harmonised System) kan indebære en svækkelse i forhold til gældende EU regler, når det angår test på produkter og præparater. Greenpeace finder at sprogbrugen i konklusionsafsnittet om regelmæssige statusopgørelser ikke lever op til de mere visionære formuleringer i regi af OSPAR- og Stockholmkonventionen.

Ad punkt 6 – Konklusioner om Kommissionens meddelelse vedrørende en strategi for bæredygtig anvendelse af pesticider

KOM (2002) 349 endelig

Nyt notat

Resumé: Formålet med meddelelsen er at give en beskrivelse af Kommissionens ideer til indholdet af den kommende tematiske strategi for en bæredygtig anvendelse af pesticider, jf. Fællesskabets 6. Miljøhandlingsprogram. Meddelelsen indeholder forslag til en lang række foranstaltninger for hver af hovedområderne for den tematiske strategi, der er beskrevet i det 6. Miljøhandlingsprogram. Der kan nævnes nationale planer til nedbringelse af farer, risici og afhængigheden af kemiske bekæmpelsesmidler, bedre kontrol med anvendelse og distribution af bekæmpelsesmidler, substitution af farlige bekæmpelsesmidler med mindre farlige, udvikling af alternative metoder til de kemiske metoder, samt et system for rapportering og overvågning af fremskridtene med strategierne. Kommissionen vil på baggrund af resultaterne af den offentlige diskussion af meddelelsen udarbejde den tematiske strategi for en bæredygtig anvendelse af pesticider, der forventes offentliggjort i begyndelsen af 2004.

1. Status

Kommissionen oversendte den 1. juli 2002 ovennævnte meddelelse til Rådet og Europa Parlamentet.

Meddelelsen har baggrund i 6. Miljøhandlingsprogram, der fastlægger, at der skal udarbejdes *en Tematisk Strategi for bæredygtig anvendelse af pesticider*. Meddelelsen behandler en række områder, som vil indgå i den tematiske strategi.

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke endnu.

Grundnotat om meddelelsen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 13. november 2002

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 9. – 10. december 2002 med henblik på vedtagelse af konklusioner.

2. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse

Formålet med meddelelsen er at give en beskrivelse af Kommissionens ideer til indholdet af den kommende tematiske strategi for en bæredygtig anvendelse af pesticider.

Kommissionen vil i 2003 på baggrund af en gennemført høring og Rådets og Parlamentets konklusioner videreudvikle den tematiske strategi og heri beskrive påtænkte foranstaltninger. Temastrategien vil blive forelagt Rådet og Europa-Parlamentet til godkendelse i begyndelsen af 2004.

Meddelelsen indeholder en beskrivelse af en række mulige foranstaltninger, der kan indgå i den kommende temastrategi.

Disse foranstaltninger er inddelt efter de hovedemner for temastrategien, der er fastlagt i 6. Miljøhandlingsprogram. Kommissionen har herudover inddraget forslag til foranstaltninger vedrørende kandidatlandene og det internationale samarbejde.

De ovennævnte hovedemner i 6. Miljøhandlingsprogram er følgende:

1. foranstaltninger til nedbringelse af farer og risici for sundheden og miljøet i forbindelse med pesticidanvendelsen
2. forbedret kontrol med anvendelse og distribution af pesticider
3. nedbringelse af koncentrationerne af farlige aktive stoffer bl.a. ved at substituere de farligste stoffer med sikrere (herunder ikke-kemiske) alternativer

4. tilskyndelse til begrænset pesticidanvendelse eller pesticidfri dyrkning, navnlig ved at øge forbrugernes bevidsthed, fremme af kodekser for god praksis og fremme af overvejelser om eventuel anvendelse af finansielle instrumenter
5. et gennemskueligt system til rapportering og overvågning af fremskridtene hen imod strategiens mål, herunder udvikling af passende indikatorer

Kommissionen foreslår for hver af disse hovedemner en række potentielle tiltag.

Ad. 1. Foranstaltninger til nedbringelse af farer og risici for sundheden og miljøet i forbindelse med pesticidanvendelsen.

Her foreslår Kommissionen følgende:

- at alle medlemsstater indenfor 2 år udarbejder nationale planer til nedbringelse af farer, risici og afhængigheden af kemiske bekæmpelsesmidler. Der skal tillige udarbejdes planer for offentligt forvaltede områder
- at der i forbindelse med den fælles gennemførelsesstrategi for vandrammedirektivet indføres bedste praksis ved forvaltning af vandområder, såsom obligatoriske mellemrum mellem marker eller særlige aftaler mellem vandforsyningsselskaber og landbrugere
- at medlemsstaterne indfører foranstaltninger, som øger beskyttelsen af miljøfølsomme områder, som defineret i Direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter ved at nedbringe anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler generelt og ved at udpege områder, hvor der ikke må anvendes plantebeskyttelsesmidler
- at der indføres et generelt forbud mod sprøjtning fra luften
- at medlemsstaterne iværksætter mellem til langfristede undersøgelser, herunder evt. forskningsprogrammer finansieret af Kommissionen, vedrørende risici for brugere af plantebeskyttelsesmidler, såsom landmænd, og bredt anlagte undersøgelser og overvågningsprogrammer vedrørende pesticidrestkoncentrationer i særligt udsatte grupper af befolkningen
- at medlemsstaterne, hvis nødvendigt opretter nye eller ændrer eksisterende indberetningsordninger vedrørende data om hændelser, som har konsekvenser for arbejdstageres og private brugeres helbred og miljø
- at støtte yderligere indsamling af data vedrørende fordele og ulemper ved anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler samt alternativer
- yderligere forskning i udbringnings- og håndteringsmetoder, integreret plantebeskyttelse, forbedrede forsikringsordninger ved evt. mindre udbytte, potentielle synergieffekter og antagonistiske virkninger af plantebeskyttelsesmidler, kvantificering af punktkildeforurening og løsning på dette samt forbedrede metoder til vurdering af kroniske og akutte risici fra restkoncentrationer for spædbørn og børn. Industrien opfordres til at bidrage til aktiviteterne.

Ad2. Forbedret kontrol med anvendelse og distribution af pesticider.

Kommissionen vil inden to år efter vedtagelsen af den tematiske strategi fremsætte obligatoriske krav vedrørende følgende:

- plantebeskyttelsesmiddelproducenters og –distributørers indberetning af produktionsmængder og import
- styrkelse af den igangværende indsamling af oplysninger vedrørende anvendelser, herunder anvendelse af sprøjtejournaler
- styrkelse af systemet, der bygger på artikel 17 i direktiv 91/414/EØF om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, herunder inspektioner/overvågning af anvendelse og distribution af plantebeskyttelsesmidler hos grossister, detailhandlere og landbrugere på en koordineret måde
- indførelse af et system til regelmæssig og sikker indsamling, eventuelt genbrug, og kontrolleret bortskaffelse af emballage til plantebeskyttelsesmidler og ikke anvendte produkter
- indførelse af et system med jævnlige tekniske inspektioner af udbringningsudstyr.

Ad 3. Nedbringelse af koncentrationerne af farlige aktive stoffer bl.a. ved at substituere de farligste stoffer med sikrere (herunder ikke-kemiske) alternativer.

Kommissionen foreslår, at direktiv 91/414/EØF ændres, så det bl.a. kommer til at indeholde substitutionsprincippet.

Ad 4. Tilskyndelse til begrænset pesticidanvendelse eller pesticidfri dyrkning, navnlig ved at øge forbrugernes bevidsthed, fremme af kodekser for god praksis og fremme af overvejelser om eventuel anvendelse af finansielle instrumenter

Kommissionen ønsker at fremme følgende:

- udvikling af alternativer til kemisk bekæmpelse herunder undersøgelse af eventuel brug af genteknologi
- udvikling af retningslinier for god landbrugspraksis så integreret skadedyrsbekæmpelse indarbejdes heri
- yderligere allokering af midler i medlemsstaterne til miljøvenlige ordninger og tilskyndelse til landmænds anvendelse af foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne, navnlig miljøvenlige ordninger, som fremmer begrænset brug af pesticider og går ud over god landbrugspraksis (økologisk landbrug, mm), men også uddannelse og andre relevante foranstaltninger
- sanktioner over for brugere i form af nedsat eller ingen støtte under støtteordninger, når miljøkrav ikke overholdes.

Det ovennævnte skal fremmes ved at benytte de allerede eksisterende bestemmelser fuldt ud og mere stringent. Kommissionen vil i den forbindelse inddrage pesticidspørgsmål i debatten om den fremtidige udvikling af god landbrugspraksis.

Kommissionen vil ikke fremsætte forslag om en EU-dækkende ordning for afgifter på plantebeskyttelsesmidler. Der foreslås, at der skal gennemføres yderligere forskning i de fulde omkostninger og fordele ved at anvende plantebeskyttelsesmidler eller alternative metoder.

Kommissionen foreslår endvidere, at harmoniseringen af momssatsen på det normale fællesskabsniveau bør overvejes som et nødvendigt første skridt på vej mod overholdelsen af indre markeds krav og for at begrænse risikoen for illegal import.

Ad 5. Et gennemskueligt system til rapportering og overvågning af fremskridtene hen imod strategiens mål, herunder udvikling af passende indikatorer.

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne jævnligt indberetter udviklingen i de nationale risikobegrænsningsprogrammer ved hjælp af de mest hensigtsmæssige indikatorer, der for nærværende findes. Endvidere foreslås at Kommissionen og medlemsstaterne aktivt bidrager til den internationale udvikling af indikatorer og deres efterfølgende anvendelse.

Udover de ovennævnte fem hovedelementer foreslår Kommissionen for kandidatlandene, at der i nært samarbejde med kandidatlandene udarbejdes særlige støtteprogrammer, som er målrettet mod håndteringen af lagre af forældede plantebeskyttelsesmidler og sikker bortskaffelse af dem. Medlemsstaterne bør bistå med teknisk (og om nødvendigt finansiell) støtte til at opbygge den nødvendige administrative kapacitet til at udvikle og forvalte sådanne bortskaffelsesprogrammer.

Kommissionen foreslår også fortsat at støtte kandidatlandene i forbindelse med pilotprojekter indenfor miljøvenlige ordninger.

Kommissionen anfører endelig vedrørende de internationale aspekter, at Kommissionen inden for kort tid agter at fremsætte de nødvendige forslag vedrørende ratificering og gennemførelse af Stockholm-konventionen om persistente organiske miljøgifte.

Kommissionen og medlemsstaterne vil skulle bidrage til den tekniske og finansielle støtte til u-landene, som konventionerne lægger op til foruden støtte i forbindelse med særlige bilaterale aftaler.

Kommissionen og medlemsstaterne vil fortsat deltage i arbejdet med fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticider under Codex Alimentarius

Kommissionen anfører at gennemførelsen af strategien kan baseres på mange forskellige instrumenter:

- retligt bindende foranstaltninger
- økonomiske incitatmenter
- forskningsprojekter
- frivillige tiltag

Det anføres, at hovedparten af de ovenfor foreslåede foranstaltninger ligger inden for medlemsstaternes kompetenceområde i øjeblikket, men at der for nogle af foranstaltningerne vil være nødvendigt at fastlægge minimumskrav på fællesskabsniveau, såfremt at der ønskes harmonisering.

Udkast til rådskonklusioner.

I det foreliggende udkast til rådskonklusioner anføres, at Rådet finder:

- at meddelelsen indeholder omtale af en række mulige tiltag, der kan bidrage til en bæredygtig anvendelse af pesticider for alle anvendelsesområder
- at Kommissionen, når den fremsætter den tematiske strategi i begyndelsen af 2004, skal:
- understrege, at de nationale planer for bæredygtig anvendelse af pesticider skal indeholde en række nationale tiltag, herunder kvantificerbare mål, tiltag for at nå disse mål, såsom information, rådgivning og uddannelse, samt procedurer for løbende at følge op på målopfyldelsen. Kommissionen skal udarbejde minimums - retningslinier for de nationale tiltag. De nationale tiltag skal tilgodese specielle nationale forhold for landbrugsproduktionen
- indbygge et forslag til EU-rammer for udviklingen af Integreret Kontrol af Skadevoldere (IPM) og Integreret Plantebeskyttelse (ICM) som tiltag i de nationale planer for senere at nå en bæredygtig anvendelse af pesticider. Rammerne skal give mulighederne for senere at udvikle EU-harmoniserede retningslinier indeholdende bl.a. definitioner og kriterier for de vigtigste krav til IPM/ICM, samt tage hensyn til regionale og nationale forhold samt internationale aftaler.
- understrege betydningen af økologisk landbrug
- tage nationale forskelle i betragtning, når der etableres krav til træning, uddannelse og rådgivning for erhvervsmæssige brugere af pesticider og informationskampagner overfor private brugere.
- identificere tiltag, der skal anvendes på fællesskabsniveau, samt tiltag der kan anvendes nationalt
- understrege økonomiske tiltag som en af måderne for at nå en bæredygtig anvendelse af pesticiderne
- indbygge en vurdering af konsekvenserne af fællesskabstiltag med henblik at beslutte, hvilke tiltag der skal vælges
- præcisere forskellige interessenters, såsom pesticidproducenter, forhandlere, erhvervsmæssige brugere og forbrugeres, opgaver i forbindelse med en bæredygtig anvendelse af pesticider og i særdeles åbenhed omkring anvendelsen af pesticider
- udvikle anvendelige indikatorer for at måle fremskridtene i nationale handlingsplaner. Sådanne indikatorer bør tage arbejdet udført i medlemsstaterne og i OECD i betragtning. Indikatorerne kan også afspejle specielle risici ved plantebeskyttelsesmidler og nationale risiko minimeringsmetoder.
- udvikle et harmoniseret system for statistik over pesticidanvendelsen.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Meddelelsen er et led i implementeringen af 6. Miljø handlingsprogram. Forslaget til konklusioner vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Meddelelsen og konklusionerne har hverken lovgivningsmæssige, økonomisk administrative eller miljømæssige konsekvenser for Danmark.

1. Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været i høring.

Meddelelsen har været til høring i specialudvalget.

Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug udtaler, at de to organisationer lægger stor vægt på harmonisering af reglerne indenfor miljøreguleringen således at man undgår urimelig konkurrence-forvriddning.

Organisationerne er af den opfattelse, at der ikke bør være særlige planer for offentligt forvaltede arealer, som anvendes til landbrugsformål. Disse arealer skal kunne dyrkes på normale betingelser ligesom øvrige landbrugsarealer i området (punkt 1a side 30)

Organisationerne finder, at det er helt unødvendigt, at man på EU-plan går videre end i den danske lovgivning m.h.t. kontrolforanstaltninger. Organisationerne er imod en indberetningspligt og offentlig kontrolinspektion, der er mere omfattende end den Danmark har på nuværende tidspunkt.

Organisationerne tage afstand fra den foreslåede form for cross-compliance – dvs. at overholdelsen af regler skal sammenkobles med udbetalingen af støtte.

Med hensyn til Kommissionen, holdning vedr. afgifter på pesticider, finder organisationerne, at der bør ske en harmonisering af de afgifter, der allerede findes i de forskellige medlemslande, Med hensyn til moms gøres samme synspunkter gældende, således pesticider underlægges samme momssats i alle medlemslande.

Danmarks Naturfredningsforening er yderst tilfredse med sammenkoblingen mellem ulovlig eller uhensigtsmæssig pesticidanvendelse og tildelingen af landbrugsstøtte. Foreningen mener det er klart og godt signal om sammenkoblingen mellem miljøhensyn og udbetalingen af store skatteyderfinansierede beløb til landbrugserhvervet.

Foreningen mener desuden, at begrebet god landbrugspraksis er et dynamisk begreb, hvor det er vigtigt at sikre, at udviklingen går hen imod gradvis at få reduceret pesticidforbruget. I formuleringen af god landbrugspraksis er det ønskværdigt, at NGOer inddrages i processen.

På mødet i specialudvalget (miljø) den 20. november 2002 tilkendegav Det økologiske råd (DØR), at revisionen af direktiv 91/414 bør indarbejde substitutionsprincippet, at traktatgrundlaget for direktivet bør ændres således, at direktivet skal forhandles på grundlag af den fælles beslutningsprocedure med Europa Parlamentet samt at der i strategien bør lægges større vægt på anvendelsen af retlige styringsmidler. De danske landboforeninger (DDL) fandt, at udpegningen af områder, hvor der ikke må anvendes pesticider bør ske på et fagligt objektivt grundlag samt, at anvendelsen af substitutionsprincippet ikke bør resultere i at, der kun må markedsføres ganske få midler til bekæmpelse af specifikke skadegørere. DAKOFA tilkendegav, at der inden for rammerne af 6. miljøhandlingsprogram bør være en kobling mellem pesticid strategien og jordstrategien. Danmarks naturfredningsforening støttede ønsket om anvendelse af retlige virkemidler og fandt specielt, at der var behov for et EU direktiv om pesticidreduktion. Greenpeace tilkendegav, at man var fundamentalt uenig i formuleringen "bæredygtig anvendelse af pesticider", som man opfatter som misbrug af begrebet bæredygtighed. Formuleringen bør erstattes med formuleringen "reduceret anvendelse af pesticider".

Ad punkt 7 – Meddelelse om beskyttelse af det marine miljø

Ad 7a – "Prestige" ulykken

Nyt notat

1. Status

Der foreligger endnu ikke dokumenter til dette punkt.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europaparlamentet skal ikke udtale sig.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 9.-10. december 2002 med henblik på en forventet spansk redegørelse for tankskibsulykken ud for den spanske Atlanterhavskyst og vedtagelse af en rådserklæring herom.

Der forventes vedtaget Rådskonklusioner i anledning af ulykken på rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 5.-6. december 2002.

2. Baggrund og indhold

Den 19. november forliste det enkeltskrogede olietankskib PRESTIGE ud for den spanske nordvest kyst. En uge forinden havde PRESTIGE fejet en lækage under et stormvejr. Omkring 11.000 tons af de i alt 77.000 tons olie, som var i skibets tanke, lækkede ud i havet. De nærmere omstændigheder omkring forliset kendes endnu ikke.

PRESTIGE var under Bahamas flag pe vej fra Ventspils i Letland til Singapore og sejlede igennem de danske farvande med lods den 6. november.

PRESTIGEs forlis og den efterfølgende olieforurening af den spanske kyst har fået betydelig politisk opmærksomhed selv internationalt som nationalt.

EU's transportkommissær har over for det danske formandskab og de øvrige EU lande påpeget behovet for hurtigere gennemførelse af maritim EU regulering, der er vedtaget, men som først træder i kraft på et senere tidspunkt. Dette støttes af blandt andre den spanske premierminister, som derudover har foreslået Kommissionen og formandskabet en række konkrete tiltag.

Pe Redsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 5.-6. december 2002 forventes vedtaget konklusioner i anledning af ulykken. Det danske formandskab fremlagde den 25. november 2002 et udkast til redskonklusioner. I konklusionerne indgår blandt andet ønsker om en hurtigere udfasning af enkeltskrogede olietankskibe; en hurtigere etablering af særlige myndigheder samt af den allerede vedtagne skærpede havnestatskontrol med de derligste skibe; en ændring af havnestatskontroldirektivet for at nedsætte kontrolfristerne for skibe, som udgør en særlig risiko; en udvidelse af lodsernes anmeldelsespligt til også at omfatte skibe i transit i EU; en industriaftale om at afste fra at bruge gamle, enkeltskrogede skibe til transport af de mest miljøskadelige olier og endelig forslag til at nedsætte havneafgiften for skibe med dobbeltskrog.

Det danske formandskab har sat sagen om PRESTIGE på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 9. – 10. december 2002. Formandskabet agter i den anledning, og i lyset af hvad der kan opnås enighed om blandt EU's transportministre, at udarbejde et udkast til en erklæring. I erklæringen forventes EU's miljøministre fundamentalt at støtte op om transportrådets konklusioner og de transportpolitiske tiltag, der her efterspørges med henblik på at forebygge hændelser som PRESTIGE-ulykken.

Særligt for så vidt angår miljøministrenes ansvarsområde forventes erklæringen at fremhæve vigtigheden af, at medlemslandene udpeger særlige følsomme havområder, hvilket vil sige, at der i disse områder gælder særligt restriktive regler for sejlads og udtømming. Og ikke mindst at der i EU sker en koordineret indsats ved udpeging af særligt følsomme havområder så det i videst muligt omfang undgås at få et "kludetæppe" af særlige områder, hvor der gælder forskellige restriktive regler.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Rådserklæringen skønnes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. konsekvenser for Danmark

Rådserklæringen vil hverken have lovgivningsmæssige, økonomiske, eller miljømæssige konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Der foreligger endnu ikke noget udkast til erklæring

Ad 7b og 7c – Kommissionens præsentation af meddelelsen {{CCH}} om imod en strategi for beskyttelse af det marine miljø {{CCH}} samt dansk afrapportering fra havmiljøkonferencen i Danmark 4.-6. december 2002.

Kom (2002) 539 endelig

Nyt notat

Resume: Formålet med meddelelsen er, som led i opfølgningen på 6. miljøhandlingsprogram, at påbegynde udvikling af en europæisk strategi for beskyttelse og bevarelse af havmiljøet. EU har ikke en helhedsorienteret politik for havmiljøet, og den eksisterende EU-lovgivning er ikke designet med beskyttelse af havmiljøet for øje. Meddelelsen forsøger derfor at beskrive havmiljøpolitikken som den ser ud fra EU og internationale konventioner, at give et overblik over truslerne overfor havmiljøet, at samle og opstille målsætninger samt at identificere foranstaltninger til hvordan disse kan nås. Kommissionen forventer at strategien kan vedtages i foråret 2004.

Status

Kommissionen sendte den 8. oktober 2002 ovennævnte meddelelse til Rådet og Europaparlamentet.

Meddelelsen er et led i Kommissionens opfølgning på EU's 6. miljøhandlingsprogram, som blev vedtaget i marts 2002, og som sådan et første skridt på vej mod at udvikle en europæisk strategi for havmiljøet.

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

Grundnotat om meddelelsen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. november 2002.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 9.-10. december 2002 mhp. Kommissionens præsentation af meddelelsen.

Det danske formandskab er sammen med Kommissionen vært for en konference i Danmark om strategien d. 4.-6. december. Resultatet af konferencen forventes præsenteret på Rådsmøde (miljø) den 9. – 10. december 2002.

- **Formål og indhold**

Meddelelsen er et led i Kommissionens opfølgning på EU's 6. miljøhandlingsprogram, som blev vedtaget i marts 2002. Heri er målsætningen bl.a. at beskytte og genoprette natursystemernes normale funktion og standse nedgangen i biodiversitet i Den Europæiske Union og globalt. Samtidig skal der sikres en bæredygtig udnyttelse af fornybare, marine ressourcer. Det indgår i miljøhandlingsprogrammet at beskyttelsen af havmiljøet skal prioriteres højere og at der skal udvikles tematiske strategier, herunder en integreret strategi for beskyttelse af havmiljøet.

I konklusionerne fra Det europæiske Råds møde i Gøteborg i juni 2001 indgår tilsvarende, at der skal sikres en opretholdelse af biodiversiteten og bevarelse af økosystemerne. Målsætningen er således at bringe forringelsen af biodiversiteten til ophør inden 2010. Ligeledes opfordrer Johannesburg topmødet bl.a. til i 2010 at anvende en økosystembaseret tilgang i forvaltningen af havenes ressourcer, og til at der i 2010 skal ske en væsentlig nedgang i tabet af biodiversitet.

Formålet med meddelelsen er:

1. at påbegynde en proces om at udvikle en fællesskabsstrategi for beskyttelse og bevarelse af havmiljøet,
2. at identificere og retfærdiggøre behovet for en indsats,
3. at opstille ambitiøse målsætninger og identificere de første skridt i en indsats for at gennemføre disse målsætninger, og at identificere den indsats der bør iværksættes i samarbejde med andre organisationer, og
4. at identificere de vigtigste involverede parter, for der igennem,
5. at lægge op til en diskussion om de aktiviteter som skal indgå i det videre arbejde, og
6. at etablere grundlaget hvorpå en tematisk havmiljø strategi kan opbygges.

Kommissionen mener, at selv om 30 års arbejde med beskyttelse af havmiljøet har givet væsentlige resultater og har bragt mange forbedringer i havmiljøets tilstand, er der fortsat grund til bekymring for tabet af biodiversitet og habitater. Der er endvidere grund til bekymring over ændringer i den økologiske balance samt forurening fra miljøfarlige stoffer og næringsalte. De menneskeskabte påvirkninger i relation hertil omfatter fiskeri, olie- og gasudvinding, skibsfart, herunder risikoen for ulykker til søs, tilførsler af næringsalte og miljøfarlige stoffer og næringsstoffer, dumpning af affald, fysisk nedbrydning af habitater, råstofudvinding mv.

Kommissionen nævner en række særlige forhold, som gælder for havmiljøet. Det er bl.a., at et antal regionale konventioner og internationale organisationer arbejder med beskyttelse af havmiljøet, at den hidtidige indsats har været udviklet sektor for sektor, og at der på EU-niveau ikke eksisterer nogen sammenfattende, integreret politik for beskyttelsen af havmiljøet. EU har imidlertid i udstrakt grad programmer og lovgivning, som direkte eller indirekte har indflydelse på kvaliteten af havmiljøet. Imidlertid er hovedparten af den EU-lovgivningen, der kan bidrage til beskyttelsen af havets miljø- og naturtilstand (eksempelvis Spildevandsdirektivet, Nitratdirektivet og Habitatdirektivet) ikke i sig selv målrettet til dette formål. På den anden side kan havkonventionernes målrettede foranstaltninger generelt set ikke håndhæves selvom de i nogle tilfælde er juridisk bindende.

Kommissionen anfører, at den institutionelle og lovgivningsmæssige kompleksitet vedrørende beskyttelse af havmiljøet er en af hovedudfordringerne i udviklingen af en EU-strategi.

Kommissionen anfører endvidere, at den nødvendige information for at udvikle en endelig og helhedsorienteret politik for beskyttelse af havmiljøet endnu ikke til stede. Meddelelsen er det første skridt i udviklingen af en strategi for

havmiljøet og derfor afgrænset til at være handlings- og sektororienteret med henblik på i første omgang at beskrive kompleksiteten på området for derigennem at skabe grundlag for det videre arbejde med udvikling af en egentlig strategi.

Meddelelsen indeholder således:

1. En gennemgang af den nuværende information vedrørende miljøtilstanden af havområderne og identifikation af de største trusler.
2. En gennemgang af den nuværende situation i relation til udvikling og gennemførelse af politikker for regulering af truslerne, både inden for EU og på regionalt og internationalt niveau.
3. Identifikation af manglende viden og en gennemgang af den nuværende situation vedrørende overvågning, miljøvurdering og forskning.
4. Operationelle konklusioner vedrørende behovet for indsats til forbedring af havmiljøet i relation til:

- EU og regionale/internationale foranstaltninger til beskyttelse af havmiljøet.
- Overvågning og vurdering af påvirkninger og miljøtilstand, rapporter samt forskning.
- Fastsættelse af målsætninger og indsats for at nå disse.

1. Identifikation af behørig operationelle og institutionelle målsætninger for EU.
2. Handlingsplan og arbejdsprogram for Kommissionen, medlemsstaterne, ansøgerlande og alle relevante parter med henblik på i 2004 at have defineret og udviklet en tematisk strategi for beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af havmiljøet.

Målsætninger

Sammenfattende konkluderer Kommissionen, at havmiljøstrategien bør fastlægge et ambitiøst, klart og sammenhængende sæt af målsætninger samt at de aktiviteter der iværksættes for at opfylde målsætningerne bør indeholde følgende elementer:

- Udvikling af en sammenhængende havmiljøpolitik, idet der tilstræbes en økosystem-baseret tilgang der bygger på de eksisterende politikker.
- En forbedring af gennemførelsen og håndhævelsen af både eksisterende og ny lovgivning på en integreret måde.
- Mekanismer og indsats med henblik på at fremme koordinering af indsatsen blandt de forskellige organisationer og andre parter.
- Initiativer til at forbedre viden om tidligere udviklinger og sandsynlige fremtidige scenarier for tilstanden i de europæiske havområder samt procedurer og metoder til at vurdere denne information.
- Anvendelse og forbedring af koordineringen mellem de forskellige økonomiske støtteinstrumenter til beskyttelse af havmiljøet.
- Anvendelse af disse strategielementer både regionalt og globalt.

Kommissionens forslag til målsætninger bygger på det relativt høje ambitionsniveau, som bl.a. findes i traktaten, i EU lovgivningen, i de internationale havkonventioner, det 6. miljøhandlingsprogram og i formandskabets erklæring fra topmødet i Göteborg.

Heri indgår for eksempel målsætningen om stop for forringelse af biodiversiteten i 2010, generationsmålsætningen om miljøfarlige stoffer og anvendelse af en økosystem-baseret tilgang i forvaltningen af havets ressourcer. Desuden indgår målene i topmødeerklæringen fra Johannesburg. Her blev der vedtaget målsætninger om inden 2015 at genoprette og regulere fiskebestande, som kan sikre et bæredygtigt fiskeri. Der blev også vedtaget målsætninger om inden 2020 at sikre at brugen og produktionen af kemikalier har et absolut minimum af risici og effekter på sundhed og miljø, og at man inden 2010 vil reducere tabet af biodiversitet væsentligt.

Den overordnede målsætning om bæredygtig anvendelse af havet og bevarelse af havets økosystemer foreslås gjort operationel ved indtil videre at fastlægge 14 målsætninger på 11 sektor- eller emneområder:

1. Stop for tab af biodiversitet i 2010;
2. Bæredygtig udnyttelse af biodiversitet ved beskyttelse af habitater, flora og fauna;
3. Fiskeriforvaltningen skal vende reduktionen af fiskebestandene og sikre bæredygtigt fiskeri – i Europa og globalt;
4. Miljøfarlige stoffer - generationsmålet;

5. Eutrofiering – eliminere menneskeskabte eutrofieringsproblemer i 2010;
6. Radioaktive stoffer – baggrunds niveauer eller tæt på baggrunds niveauer i 2020;
7. Olieforurening – overholde eksisterende aftaler om udledningsgrænser i 2010 og fjerne udledningerne i 2020;
8. Affald – ingen illegale affaldsudledninger i 2010;
9. Skibsfart – de miljømæssige påvirkninger reduceres ved udvikling af "Clean Ship" konceptet;
10. Sundhed og miljø – forureningsniveauet skal være så lavt, at væsentlige sundhedsmæssige effekter undgås;
11. Klimaforandring – gennemførelse af Kyoto protokollen;
12. Udvidelse af koordinering og samarbejde;
13. Gennemførelse af strategien også på globalt niveau, bl.a. gennem konventioner og adfærdskodeks'er;
14. Udvidelse af vidensgrundlaget.

Handlingsplan

I lyset af at der er behov for yderligere viden på området og at en række involverede parter uden for fællesskabsregi har en rolle at spille, finder Kommissionen det for tidligt at specificere alle indsatsområder. Der fremlægges derfor et oplæg til en diskussion om en handlingsplan, som Kommissionen har til hensigt at følge i sit videre arbejde. På de 11 sektor og emnebestemte områder indeholder handlingsplanen 23 handlingspunkter med tidsplan. Handlingspunkterne reflekterer på hvert område og i større eller mindre omfang de elementer, som sammenfattende er anført ovenfor. Der fremlægges imidlertid ikke på nuværende tidspunkt nogen samlet analyse af om disse handlinger sammen med eksisterende politikker og reguleringer vil være tilstrækkeligt til at opnå målsætningerne. Det forudsættes derimod at listen over handlinger løbende suppleres med yderligere nødvendige indsatser, som led i realiseringen af strategien.

Selve strategien skal efter kommissions tidsplan kunne vedtages i foråret 2004. Tidsrammen for de aktiviteter, der indtil videre indgår i strategien, har hovedvægt på strategiens første år. En række aktiviteter rækker længere ud i fremtiden, fx implementeringen af Vandrammedirektivet og af Kyoto-protokollen samt forskningsaktiviteter. Kommissionen forudsætter desuden løbende evaluering af eksisterende virkemidler og indsatser på såvel europæisk som globalt plan.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen forholder sig generelt til at beskyttelsen og bevarelsen af havmiljøet og havets ressourcer er et anliggende der har såvel national, fællesskabs- og global karakter, og at en europæisk tematisk strategi for havmiljøet bør etableres ved at inddrage alle disse aspekter. Kommissionen anfører, at meddelelsens formål er at følge op på tilsagnet i det 6. miljøhandlingsprogram for herigennem at varetage Fællesskabets ansvar for beskyttelsen af havmiljøet. Meddelelsen vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ingen økonomiske konsekvenser for Danmark.

Miljømæssige konsekvenser

Meddelelsen i sig selv har ikke umiddelbar indvirkning på beskyttelsesniveauet, idet meddelelsen i forslag til målsætninger hovedsageligt tager udgangspunkt i eksisterende fællesskabslovgivning og allerede indgåede internationale aftaler. Men det vurderes at den øgede fokus, som en kommende EU-havmiljøstrategi vil få på gennemførelsen af internationale aftaler, vil kunne øge beskyttelsesniveauet.

Mere detaljeret vurdering af konsekvenser vil kunne gennemføres i takt med at Kommissionen specificerer sin indsats i det videre arbejde med udviklingen og gennemførelsen af strategien.

5. Høring

Notat om forslaget har være i skriftlig høring i EU-specialudvalget for miljø.

Danmarks Fiskeriforening bemærker med henvisning til identifikation af manglende viden, at visse specifikke aspekter bør medtages. Desuden støttes, at udviklingen af strategien foreslås i et tæt samspil med interessenterne.

SID foreslår at "Offshore, herunder brugen af kemikalier ved borer og vandinjektioner, seismiske skydninger og undersøgelser samt direkte udledninger fra platforme" tilføjes som emne i forhold til de 14 målsætninger på 11 sektor- eller emneområder. Desuden opfordres til at aqvakultur og havvindmøller også inddrages. Endelig udtrykkes undren over at arbejdsmarkedets parter fra det udøvende fiskerierhverv ikke er inddraget i arbejdet.

Dansk Familielandbrug og Landboforeningerne udtrykker støtte til den overordnede målsætning om at beskytte og genoprette natursystemerne og standse nedgangen i biodiversitet i de europæiske og globale farvande. Samtidig vurderes, at påvirkninger fra landbaserede eller havbaserede menneskelige aktiviteter, herunder særlig menneskeskabt eutrofiering, i vist omfang må accepteres og at det ikke vil være til hinder for den overordnede målsætning. Desuden peges på behov for konsekvensanalyser for erhvervene.

Dansk Vand- og Spildevandsforening, som også støtter de overordnede intentioner om en integreret strategi, fremhæver særlig eutrofiering, idet der peges på målsætningen og behovet for at problemløsningen indrager både miljø og økonomi. Desuden tilkendes, med henvisning til afsnittet om samarbejde, ønske og tilsagn om indragelse i det fremtidige arbejde.

På mødet i Specialudvalget (miljø) den 20. november 2002 fremkom følgende bemærkninger.

Landboforeningerne fremførte, at der i tilknytning til opstilling af målsætninger også skulle gennemføres økonomiske og miljømæssige konsekvensvurderinger af målsætningerne. Desuden ønskede man harmoniserede indikatorer, måleparametre og monitoringsmetoder på EU plan.

Dansk familielandbrug bemærkede om målsætningerne om biodiversitet og eutrofiering, at menneskeskabt eutrofiering i vist omfang må accepteres, og at det ikke vil være til hinder for den overordnede målsætning om at beskytte og genoprette natursystemerne og standse nedgangen i biodiversitet i de europæiske og globale farvande - en målsætning som foreningen støtter.

Rederiforeningen tilkendegav synspunktet om at skibsfart ikke egner sig for regional regulering, men bør reguleres globalt.

Det økologiske Råd og DN støttede regionale EU initiativer, herunder at der skal være plads til at EU går foran som "international frontrunner".

Mere generelt udtrykte DN dog frygt for at en europæisk EU fokus på havmiljøbeskyttelsen ville reducere muligheden for at fortsætte det hidtil frugtbare arbejde som skete i regionale havkonventioner for beskyttelsen af havmiljøet.

Ad punkt 8 – Forslag til revision af direktiv om kvaliteten af badevand

Kom (2002) 581 endelig

Resume: Formålet med forslaget er at skabe en ramme for regulering og forvaltning af badevandskvaliteten i EU. Forslaget skal afløse det eksisterende badevandsdirektiv fra 1976 og indeholder en række stramninger i forhold til bl.a. beskyttelsesniveau, den opfølgning der skal ske når en overtrædelse finder sted samt bedre og tidligere oplysninger til offentligheden om badevandskvaliteten.

1. Status

Kommissionen sendte den 24. oktober 2002 ovennævnte forslag til Rådet og Europaparlamentet. Forslaget har hjemmel i traktatens artikel 175(1) og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i traktatens artikel 251.

Direktivet skal erstatte direktiv 1976/160 om kvaliteten af badevand.

Kommissionen fremlagde i 1994 et forslag til revision af 1976-direktivet. Forslaget blev førstebehandlet i Europa-Parlamentet, men blev aldrig forhandlet videre i Rådet, da stort set alle lande kritiserede forslaget for ikke at være baseret på den seneste videnskabelige udvikling, og medlemsstaterne ønskede at få vandrammedirektivet på plads først. Kommissionen foretrak derfor at udarbejde et nyt direktiv.

I december 2000 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om "Udarbejdelse af en ny

Badevandspolitik". Rådet tog stilling til meddelelsen på Rådsmødet den 8.marts 2001. Europa-Parlamentet vedtog ikke nogen betænkning om Kommissionens meddelelse.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Notat om forslaget er ikke tidligere oversendt til Folketingets Europaudvalg.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø), den 9. - 10. december 2002 mhp. at Kommissionen præsenterer forslaget .

2. Formål og indhold

Det gældende badevandsdirektiv 1976/160 indeholder en række bestemmelser om overvågning af badevandet og overholdelse af bindende normer for badevandets kvalitet. Direktivet er imidlertid forældet, både hvad angår parametre, der undersøges, beskyttelsesniveauet og den opfølgning, der skal finde sted når overskridelser registreres.

Kommissionen angiver at forslaget til et revideret badevandsdirektiv er baseret på følgende:

- Overensstemmelse med strategien for bæredygtig udvikling, med det 6. miljøhandlingsprogram og med de målsætninger, som Det Europæiske Råd har sat for den fremtidige udvikling på højtprioriterede områder, såsom "folkesundhed" og "naturressourcer".
- Overensstemmelse med anden vandrelateret EU-lovgivning, der er vedtaget siden 1976, navnlig med vandrammedirektivet.
- De anvendte parameterværdier skal revideres og strømlines med fokus på robuste mikrobiologiske indikatorer og under hensyntagen til det overvågningssystem, der blev fastlagt med vandrammedirektivet; parametre og værdier skal baseres på de nyeste videnskabelige resultater og på et højt beskyttelsesniveau, også med hensyn til udsatte grupper såsom børn.
- Badevandspleje skal udvikles fra blot prøvetagning og overvågning til integreret kvalitetsstyring.
- Der skal gives bedre og tidligere oplysninger til offentligheden ved brug af både lokalt og regionalt tilgængelige faciliteter og teknologi, såsom internettet og geografiske informationssystemer.
- Der skal tilskyndes til større inddragelse af offentligheden, især de lokale og regionale organer, berørte parter og ikke statslige organisationer og det videnskabelige miljø.
- Revisionen skal også give endnu et eksempel på god forvaltning i Europa som skitseret i Kommissionens hvidbog fra oktober 2001.

Anvendelsesområde

Det gældende badevandsdirektiv regulerer badevandskvaliteten i naturlige vandområder, og fokuserer på traditionel badning og svømning. Det nye forslag inddrager også vandkvaliteten i tilknyttede områder, hvor der anvendes kano, kajak, sejlbåde og brætsejls i bedømmelsen af et badeområdes klassificering.

Parametre

Til vurdering af badevandskvaliteten fastlægger 1976-direktivet 19 parametre. Det nye forslag reducerer antallet til to mikrobiologiske parametre suppleret af visuel inspektion (algevækst, olie) samt pH-måling i ferskvandsområder.

Der er to grunde til dette. For det første er mikrobiologisk forurening i langt de fleste tilfælde den faktor, der begrænser muligheden for at opnå en god badevandskvalitet, og for det andet har vandrammedirektivet fastlagt en omfattende kemisk og biologisk overvågning for alle vandområder, inkl. kystområder, der skal være på plads fra udgangen af 2006.

De to fækale indikatorparametre (mikrobiologiske), der er medtaget i det reviderede direktiv, er intestinale enterokokker (IE) og *Escherichia coli* (EC), der giver den bedst tilgængelige angivelse af fækal forurening og sundhedsvirkninger i vandområder, der anvendes til fritidsaktiviteter. IE parameteren og EC parameteren svarer til henholdsvis parameteren fækale streptokokker og fækale colibakterier i 1976-direktivet. I Danmark undersøges badevandet dog ikke rutinemæssigt for fækale streptokokker. Parameteren totale coliforme bakterier er fjernet som parameter i det nye direktiv.

Endvidere omfatter direktivet som noget nyt algevekst, mens direktivet bibeholder en vurdering af om badevandet er belastet med mineralske olier, tjærerester og affald foruden – for ferskvande – pH-værdien.

Forslaget åbner op for, at der efter forskriftsproceduren kan fastsættes krav til indholdet af virus, når egnede metoder til påvisning af vira er udviklet og valideret.

Parameterværdier

Kommissionen foreslår juridisk bindende værdier for 'God kvalitet' og en vejledende værdi for 'Udmærket kvalitet' for koncentrationer af intestinale enterokokker og *Escherichia coli* i badevand, som vist i følgende tabel:

<i>Mikrobiologiske parametre</i>	<i>Udmærket kvalitet</i> <i>(vejledende)</i>	<i>God kvalitet</i> <i>(bindende)</i>
Intestinale enterokokker (I.E.) i cfu/100 ml	100	200
<i>Escherichia coli</i> (E.C.) i cfu/100 ml	250	500

Den bindende værdi i 1976 direktivet er for E. Coli 2000/100 ml, mens Danmarks nationale krav er 1000 E.coli/100 ml badevand.

Badevandet foreslås vurderet ud fra de sidste tre års prøveresultater, som indsættes i en logaritmisk funktion, hvorefter det vurderes, om vandet i mindst 95% af tiden overholder de bindende værdier.

Vandet må ikke indeholde algevekst, tjærerester, affald, og pH-værdien i ferske vande skal være mellem 6 og 9. Disse forhold indgår dog ikke i klassificeringen af badevand.

Ved afslutningen af hver badesæson klassificeres badevandet ved det enkelte badested som "ringe", "godt" eller "udmærket".

Selve værdierne er således strammere end de danske, men dette modvirkes af at badevandet nu skal vurderes på baggrund af 3 års data og ikke som det danske kun på basis af et års data. Der må derfor en nøjere vurdering til før det kan afgøres, om der reelt er tale om en stramning.

Fra kontrol til forvaltning af badevand

Det nye forslag fokuserer i højere grad end 76-direktivet på forvaltning af badevand. Badevandsprofiler for de enkelte badeområder skal udvikles, potentielle kontaminationskilder (med passende afhjælpeforanstaltninger) skal påvises, prøver af badevandskvaliteten skal indsamles, analyseres og fortolkes, og der skal ske oplysning af offentligheden, især når badning ikke er tilrådelig. Myndighederne skal ligeledes sætte ind, når badevandet ikke er godt. Reglerne i det nye direktiv er på dette område væsentligt mere detaljerede end i det gældende direktiv.

Kontrol af badevand

Forslaget lader antallet af kontrolprøver på det enkelte badested afhænge af erfaringer med badevandskvaliteten på det pågældende badested. Indtil klassificering har fundet sted, skal der mindst tages 2 prøver per måned. Antallet af obligatoriske prøver varierer mellem 3 per sæson og 2 per måned i badesæsonen. Det gældende direktiv kræver 2 prøver per måned, med mulighed for at nøjes med en 1 prøve per måned, hvis badevandet erfaringsmæssigt er meget godt.

Det fremgår ikke klart, om der konsekvent ud over den visuelle kontrol skal foretages en måling af art og mængde af algeforekomst.

Konsekvenser ved badevand, der karakteriseres som ringe

Som udgangspunkt skal alle badesteder opfylde kriterierne for at kunne blive klassificeret "godt" eller "udmærket". Et badested, der karakteriseres som "ringe", betragtes dog som værende i overensstemmelse med direktivet, hvis der i badesæsonens løb er truffet foranstaltninger for at forebygge, mindske eller fjerne forureningen, og der er truffet foranstaltninger for at undgå, at mennesker udsættes for forureningen, herunder at offentligheden er blevet orienteret. Hvis badevandet inden tre år ikke kan klassificeres som godt, anses det ikke for at være i overensstemmelse med direktivet.

For at være i overensstemmelse med Direktivet er eneste mulighed herefter, at der indføres badeforbud.

Hvis målinger af algevækst viser forekomst af giftige alger, pålægger direktivet at forholdene udbedres i nødvendigt omfang.

Standarder for håndtering af prøver

Forslaget indeholder specifikke krav til udførelse af prøver. Kravene kan justeres i henhold til den etablerede forskriftsprocedure.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen angiver, at det er nødvendigt at definere overordnede miljø- og sundhedsmålsætninger på EU-plan såvel som sammenlignelige metoder for prøveudtagning, analyse og vurdering, og samtidig sikre smidighed i spørgsmål som kontrolhyppigheder og styringsindsats for at løse problemer med badevandskvalitet under hensyntagen til lokale og regionale forhold og med bedst mulig anvendelse af den viden og erfaring, der er til rådighed i en bestemt region. Ved gennemførelsen af direktivet lægges der op til en bred inddragelse af nationale myndigheder, regionale og lokale organer, berørte parter, ikke-statslige organisationer og Kommissionen. Forslaget vurderes, at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil indebære, at bekendtgørelse nr. 292 af 23. juni 1983 om badevand og badestrand med senere ændringer skal revideres.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget indebærer umiddelbart omkostninger til at fastsætte badevandsprofiler. Kommissionen anslår, at dette i alt vil koste 13 mio. € pr år. Forholdsmæssigt vil dette for Danmark betyde øgede årlige udgifter på 6,5 mio. kr. per år. Umiddelbart virker dette dog som et meget højt skøn.

Selvom antallet af parametre er blevet kraftigt reduceret, vil det reelle antal parametre, der fordrer laboratorietest, og som derfor er omkostningskrævende, være nogenlunde uændret. Hvis der konsekvent skal undersøges for giftige alger og også tages prøver selv om algevæksten ikke kan ses umiddelbart, øges omkostningerne per prøvetagning mærkbart.

Omkostningerne er meget afhængig af prøvetallet. Hvis prøvetallet reduceres til det niveau, der foreslås, vil der være væsentlige besparelser. Hvor meget vides ikke på nuværende tidspunkt. Imidlertid vil en sådan indskrænkning i prøvetallet betyde en væsentlig forringet overvågning.

Endelig vil der være omkostninger i det omfang, det er nødvendigt at etablere foranstaltninger for at udbedre forholdene i de badeområder, som ikke lever op til direktivets krav. Et alternativ er dog at forbyde badning på de pågældende steder. Der er ikke foretaget vurderinger af, hvor mange badesteder, der ikke vil kunne overholde de strengere krav.

Kommissionen har gennemført beregninger, som viser, at svigt i turistindtægter som følge af forringet badekvalitet langt kan overskride omkostningerne ved forbedret rensning af spildevand. Der er dog ikke her taget højde for, at forslaget indebærer at kravene til badevand øges. En engelsk undersøgelse viser en betalingsvillighed for den foreslåede reduktion af sundhedsrisikoen på mellem 200 og 350 kr. om året per person. Resultaterne af en række case-studies, som Kommissionen gennemførte i 2000, viste, at det i langt de fleste tilfælde vil være muligt at få forbedret badevandskvaliteten, og at opnåelsen af de standarder, der følger af det gældende direktiv, vil betyde lavere omkostninger end de forventede fordele. Kommissionen angiver, at de strengere standarder vil give et netto overskud i områder med omfattende turisme.

Miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser

For de områder, som ikke overholder de foreslåede værdier for badevandets kvalitet, vil direktivet betyde et forhøjet beskyttelsesniveau, hvis der iværksættes foranstaltninger for at reducere forureningen i badevand.

Kommissionen angiver, at niveauet betyder, at 5% af personer, der bader 20 gange i en vandkvalitet, der ligger på grænsen til de bindende værdier, vil få flere mave/tarmsygdomme end dem, der ikke bader, og at 2,5% af de badende personer vil få problemer med luftvejene. Til sammenligning nævner Kommissionen, at badevandsområder, der overholder de bindende standarder fra 1976-direktivet, indebærer en baderisiko på omkring 12% til 15%. Størstedelen af badevandsområderne har dog væsentlig bedre badevandskvalitet.

Direktivets skrappe regler om beredskab svarer stort set til de regler, der allerede gælder i Danmark, og vil derfor ikke betyde en forbedret sundhed. For turister der besøger andre EU-lande, hvor tilsvarende system ikke er etableret, vil det forøgede beredskab selvfølgelig betyde en lavere sygdomsfrekvens.

Det gældende danske krav for E.coli ligger midt mellem det foreslåede nye niveau og kravet i 1976 direktivet.

En lavere grænse i forhold til vores nuværende praksis for udstedelse af badeforbud, vil betyde en lavere sygdomsfrekvens. Det forudsættes dog, at forbuddet respekteres af borgerne. Der er imidlertid en risiko for at nedlagte badeforbud i mindre grad respekteres, hvis de udstedes uden at badevandet vurderes at udgøre en uacceptabel sygdomsrisiko, men alene som opfølgning på dårlige resultater fra tidligere år.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos offentlige myndigheder og interesseorganisationer med frist for afgivelse af kommentarer den 13. december 2002.

På mødet i specialudvalget for miljøspørgsmål den 20. november 2002 var der ingen bemærkninger til forslaget.

Ad punkt 9 - Forslag til direktiv om ansvar for forebyggelse og genopretning af miljøskader

KOM (2002) 17

Resumé: Forslagets formål er overordnet set at etablere et regelsæt, så skader på miljøet kan blive forebygget eller genoprettet. Forslaget retter sig mod tre typer skader på miljøet: Skader på biodiversiteten, skader på vandmiljøet samt skader på jorden. Det foreslås, at myndigheden, kan påbyde forureneren at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger eller, når skaden er sket, genopretningsforanstaltninger. Forslaget indebærer, at der som hovedregel indføres et objektivi ansvar, dvs. ansvar, selvom skadevolderen ikke har begået en fejl, når skaden eller den overhængende trussel om en sådan skade er forvoldt ved visse aktiviteter, der efter direktivet anses for at udgøre en potentiel eller aktuel risiko for mennesker eller miljø. Såfremt forureneren-betaler-princippet ikke kan håndhæves, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Med henblik på blandt andet at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne dog "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse.

1. Status

Kommissionen oversendte nærværende forslag til Rådet den 22. februar 2002. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen offentliggjorde den 9. februar 2000 en hvidbog om erstatningsansvar for miljøskader. Den 11. juli 2000 fremsendte regeringen sit høringssvar om hvidbogen. I juli 2001 udsendte Kommissionen et arbejdsrapport om et direktiv om forebyggelse og genopretning af betydelige miljøskader. Regeringen fremsendte den 21. september 2001 sit høringssvar til Kommissionen.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2002. Aktuelt notat er oversendt den 13. juni og den 4. oktober 2002.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

Forslaget har været genstand for en orienterende debat på rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002. Forslaget blev endvidere drøftet på rådsmødet (miljø) den 25. juni 2002. Der blev givet en fremskridtsrapport på rådsmødet (miljø) den 17. oktober og punktet er også sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 9.-10. december 2002 med henblik på en fremskridtsrapport.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører i begrundelsen for forslaget, at forurenere-betaler princippet er en af grundpillerne i Fællesskabets miljøpolitik, hvorfor nærværende forslag er fremlagt med henblik på, at der med tiden kan vedtages en omfattende EU-ordning for forebyggelse og genopretning af miljøskader. Som begrundelse for at gennemføre lovgivning på fællesskabsplan anfører Kommissionen, at ikke alle medlemsstater har lovgivning til regulering af problemet, at de fleste af medlemsstaternes lovgivning ikke sikrer, at myndighederne har beføjelser til at sørge for, at der faktisk sker oprydning først og fremmest på herreløse ejendomme, og at de økonomiske aktører uden en harmoniseret lovgivning kan udnytte de indbyrdes afvigelser i medlemsstaternes lovgivning for at undgå ansvar.

Kommissionen bemærker, at de to vigtigste EU-retsakter til beskyttelse af biodiversiteten, nemlig habitatdirektivet og direktivet om vilde fugle, mangler erstatningsbestemmelser. Da kun få - om overhovedet nogle - medlemsstater har regler om erstatningsansvar for skader på biodiversiteten, er det nødvendigt med en regulering på fællesskabsplan, der sikrer forebyggelse og genopretning af skader på biodiversiteten.

De nærmere regler, der skal sikre, at der faktisk sker forebyggelse og genopretning, enten ved at forurenere pålægges at iværksætte forebyggelse eller genopretning eller ved at myndighederne selv gør dette på forurenerens regning, er overladt til medlemsstaterne.

2.1. Anvendelsesområdet, omfattende skader mv.

Kommissionens forslag til direktiv er et minimumsdirektiv. Direktivet hindrer således ikke, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser på området.

Forslaget omfatter skade på miljøet og overhængende fare for sådan skade. Ved en miljøskade forstås efter forslaget:

Skade på biodiversiteten, dvs. en skade, som medfører en alvorlig negativ påvirkning af biodiversitetens bevaringsstatus, idet der ved biodiversitet i forslaget forstås naturtyper og arter opført i bilag I til direktiv 79/409/EØF (fuglebeskyttelsesdirektivet) og i bilag I, II og IV til direktiv 92/43/EØF (habitatdirektivet) eller naturtyper og arter, som ikke er omfattet af disse direktiver, og for hvilke der er udpeget beskyttelses- eller bevaringsområder i henhold til medlemsstaternes lovgivning om naturbeskyttelse.

Skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske tilstand, økologiske potentiale og/eller kemiske tilstand i en sådan grad, at denne tilstand vil eller kan forventes at blive forværret i forhold til en af de i vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF) definerede kategorier med undtagelse af de negative påvirkninger, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i vandrammedirektivet.

Skade på jorden, dvs. en skade, der medfører betydelige potentielle eller aktuelle negative virkninger for folkesundheden som følge af forurening af jord og undergrund.

Forslaget omfatter kun skader, der er målelige, og som direkte eller indirekte er forårsaget af en aktivitet, som er omfattet af direktivet. Endelig gælder det kun for miljøskade, der er forvoldt efter direktivets gennemførelse. Det påhviler myndigheden at fastslå, at det er "overvejende sandsynligt", at en skade er forvoldt efter direktivets ikrafttræden.

Direktivet omfatter ikke traditionelle skader, det vil sige personskader og tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Endvidere gælder det ikke for miljøskader og fare herfor, der er reguleret gennem en række internationale aftaler, herunder skader i forbindelse med søtransport samt miljøskader eller fare herfor i forbindelse med aktiviteter på det nukleare område. Uden for direktivet falder også aktiviteter, der tjener det nationale forsvar.

2.2 Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

Det foreslås, at myndigheden, når skaden er sket, kan påbyde driftsherren (forurenere) at træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger. Myndigheden kan dog vælge selv at træffe sådanne foranstaltninger. Endvidere skal der pålægges forurenere en pligt til uden forudgående påbud at afværge en overhængende fare for miljøskade, som forurenere har eller burde have kendskab til.

Direktivet omfatter kun skader forårsaget ved erhvervsmæssig aktivitet og såfremt der er årsagssammenhæng mellem skaden og den pågældende aktivitet. Diffuse skader, der er opstået f.eks. som følge af luftforening, er i de tilfælde, hvor en sådan årsagssammenhæng ikke kan fastslås, ikke omfattet af direktivet.

Der indføres et ubetinget forureners ansvar (objektivt ansvar) for visse typer af virksomhed og aktiviteter. Det betyder, at myndigheden, uden at der foreligger uforsvarlig adfærd, kan påbyde en virksomhed at foretage genopretning eller ved overhængende fare for en miljøskade, kan påbyde virksomheden at træffe de nødvendige foranstaltninger til afværgelse af faren.

Omfattet af det ubetingede forureners ansvar er visse forurenende virksomheder, som indebærer en risiko for miljø og sundhed, og som er reguleret af en række EU-direktiver. Disse direktiver fremgår af et bilag til direktivforslaget og omfatter følgende virksomheder og aktiviteter:

IPPC-virksomheder (direktiv 96/61/EF), udledning af farlige stoffer i vandmiljøet og indvinding og opmagasinering af vand, der kræver godkendelse efter vandrammedirektivet, virksomhed omfattet af direktiv om luftforurening fra industrianlæg (direktiv 84/360/EØF), fremstilling, anvendelse, oplagring og transport eller udledning til miljøet af farlige stoffer og præparater (direktiv 67/548/EØF og direktiv 1999/45/EF), plantebeskyttelsesmidler (direktiv 91/414/EØF) og biocidholdige produkter (direktiv 98/8/EF), transport af farligt gods (direktiv 94/55/EF), håndtering af affald og farligt affald (direktiv 75/442/EØF og direktiv 91/689), drift af deponeringsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg (direktiv 1999/31/EF og direktiv 2000/76/EF) samt indesluttet anvendelse og udsætning i miljøet samt transport af genetisk modificerede organismer (GMO) (direktiv 90/219/EØF og direktiv 2001/18/EF).

Virksomheder og aktiviteter, der ikke er omfattet af disse direktiver, er kun forpligtet til at bære omkostningerne til genopretning eller forebyggelse i tilfælde, hvor der er forvoldt skade på biodiversiteten, eller der er en overhængende fare herfor, hvis virksomheden har begået fejl eller forsømmelse (culpa ansvar).

Hvis myndigheden selv har iværksat forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger og undersøgelser, skal den driftsherre, der var forpligtet til at efterkomme påbudet, erstatte myndigheden dens omkostninger. Hvis flere driftsherrer er ansvarlige, kan myndigheden bestemme, at driftsherrerne hæfter solidarisk eller efter en rimelig fordeling, medmindre en driftsherre er i stand til at fastslå, at han kun er skyld i en del af forureningen (pro rata).

2.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

Hvis forurenere ikke efterlever et påbud eller ikke kan identificeres, eller hvis forurenere ikke efter direktivet kan mødes med påbud, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurenere, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Endvidere har myndighederne pligt til at iværksætte "passende undersøgelser" for at udføre sine opgaver og indhente oplysninger for at kunne afgøre, om der skal meddeles påbud om forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger.

Medlemsstaterne skal sørge for, at den kompetente myndighed kan delegere de nødvendige foranstaltninger til en tredjepart eller kræve, at denne udfører de pågældende foranstaltninger.

2.4 Niveaue for genopretning

Forslaget definerer genopretning som en pligt til at genoprette, genskabe eller erstatte naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder eller til at erhverve hertil svarende naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder. I tilknytning hertil fastlægges der i bilag II til forslaget retningslinier for genopretningsmål og rimelige genopretningsforanstaltninger. Hvis flere foranstaltninger har samme værdi, skal den mindst omkostningskrævende foretrækkes (et udtryk for proportionalitetsprincippet).

Genopretning omfatter for det første "*primær genopretning*" i form af en foranstaltning, herunder naturlig retablering, hvorved de skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder bringes tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning omfatter for det andet "*kompenserende genopretning*". Denne er dog i den af formandskabet reviderede direktivtekst opdelt i *supplerende* og *kompenserende afhjælpning*.

Ved *supplerende afhjælpning* forstås, at der skal iværksættes genopretningsforanstaltninger, der træffes i relation til naturressourcer eller disses udnyttelsesmuligheder på en anden lokalitet end der, hvor skaden er sket, når miljøet ikke kan føres tilbage til den hidtidige tilstand. *Kompenserende afhjælpning* er foranstaltninger, der træffes for at udligne midlertidige tab af naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder, som forekommer i tidsrummet, fra skaden er sket, og indtil naturressourcerne eller disses udnyttelsesmuligheder er bragt tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning af skade på biodiversiteten og vandforurening skal som udgangspunkt ske ved, at miljøet bringes tilbage til sin hidtidige tilstand. Med hensyn til forurenede jord, der udgør en fare for sundheden, er det dog tilstrækkeligt at foretage genopretning, der sikrer, at de forurenende stoffer skal bekæmpes, indesluttet, mindskes eller fjernes, så den forurenede jord ikke indebærer en alvorlig fare eller alvorlig potentiel fare for menneskers sundhed, som er uforenelig med det pågældende areals nuværende anvendelse eller gældende forskrifter om arealets fremtidige anvendelse.

Hvis myndigheden vælger at meddele påbud om "primær genopretning" eller foretage selvhjælpshandlinger, som ikke fuldt ud genopretter den skadede biodiversitet eller vandressource til den hidtidige tilstand, skal myndigheden selv iværksætte supplerende og kompenserende foranstaltninger. Det gælder dog ikke, når der er tale om jordforening, der ikke har medført skade på vandressourcer eller biodiversitet.

Forslaget definerer, hvilken "værdi" naturressourcer eller udnyttelsen af disse skal tillægges, som en naturtype eller en arts samlede værdi, og det er den værdi, som enkeltpersoner opnår ved deres direkte anvendelse af den pågældende naturressource, eller den værdi, som enkeltpersoner tilkender naturtyperne eller arterne. Ved værdi forstås bl.a. den mængde varer, tjenester eller penge, som en enkelt person er rede til at give afkald på for at opnå den pågældende vare eller tjeneste - i dette tilfælde en naturressource.

2.5 Ansvarsfrihedsgrunde og andre undtagelser

Forslaget undtager skader og overhængende fare for sådanne skader i forbindelse med væbnede konflikter mv. og usædvanlige naturbegivenheder mv.

Endvidere er skader, der er forårsaget af emissioner eller begivenheder, som er tilladt i medfør af lovgivningen eller en tilladelse, og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingskader), undtaget, med mindre driftsherren har begået fejl eller forsømmelse

En driftsherre er endvidere ikke forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggelse og genopretningsforanstaltninger, hvis tredjemand forsætligt har forvoldt skaden, og hvis den pågældende skade eller fare herfor er indtrådt til trods for tilstedeværelsen af passende sikkerhedsforanstaltninger, eller hvis skaden eller den overhængende fare herfor skyldes, at driftsherren blot har overholdt et tvingende påbud eller obligatoriske forholdsregler udstedt af en myndighed.

2.6 Finansiell sikkerhed

Medlemsstaterne skal "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse med henblik på bl.a. at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Men der er ingen pligt for virksomhederne til at stille sikkerhed eller tegne forsikring.

2.7 Klage

Personer, der påvirkes eller kan blive påvirket negativt af miljøskader, samt "kvalificerede organer" kan forlange, at myndighederne træffer foranstaltninger i henhold til direktivet. Et "kvalificeret organ" defineres som en fysisk eller juridisk person, der efter national lovgivning har en interesse i at sikre, at miljøskader genoprettes, herunder organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at beskytte miljøet, og som opfylder de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning. Hvis den kompetente myndighed ikke efterkommer en anmodning, skal den pågældende person eller det kvalificerede organ kunne indbringe sagen for en domstol eller et uafhængigt organ med henblik på at få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelse.

2.8 Forældelse

Ifølge forslaget skal myndighederne gøre krav om dækning af afholdte omkostninger gældende inden 5 år fra datoen for gennemførelsen af foranstaltninger efter direktivet.

3. Europa-Parlamentet

I Europa-Parlamentet er både retsudvalget, miljøudvalget og det økonomiske udvalg involveret i behandlingen af forslaget. Retsudvalget er udpeget som hovedansvarlig. Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

4. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Regeringen er enig med Kommissionen i at der med forslaget vil kunne skabes en fælles rammelovgivning, der væsentligt vil kunne bidrage til, at de økonomiske aktører ikke vil kunne udnytte indbyrdes afvigelser mellem medlemsstaternes regler. Det vil sikre en mere konsekvent gennemførelse af forurenere-betaler princippet på fællesskabsplan og at virksomhederne i fællesskabet konkurrencemæssigt bliver mere ligestillet. I den forstand kan direktivet bidrage til løsning af de grænseoverskridende problemer, som medlemsstaternes forskellige lovgivninger om miljøskader giver anledning til.

Kommissionen har videre anført, at Fællesskabet rummer mange forurenede arealer, der indebærer betydelige sundhedsrisici, og der er i de seneste årtier sket et mærkbart fald i biodiversiteten. En indsats fra medlemsstaterne selv er ikke tilstrækkelig. Hvis der ikke gribes ind, vil det i fremtiden kunne resultere i yderligere jordforurening og tab af biodiversitet

Regeringen er enig i Kommissionens begrundelse og at den nærmere udformning af lovgivningen, der skal sikre forebyggelse og genopretning i overensstemmelse med forurenere-betaler princippet, med fordel kan overlades til medlemsstaterne.

5. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at gennemførelse af forslaget vil kræve lovændringer, der omfatter miljøbeskyttelses-, jordforurenings-, råstof-, havmiljø- og naturbeskyttelsesloven, lov om miljø og genteknologi og søloven. Der er endnu ikke taget stilling til om gennemførelsen bør ske ved ændring af de enkelte love eller ved en samlet lov.

Gennemførelse af forslaget vil mest hensigtsmæssigt kunne ske ved, at der tilvejebringes de tilstrækkelige hjemler i lovgivningen til, at myndighederne som et første skridt kan meddele påbud til den ansvarlige, og at myndighederne, hvor påbudet ikke efterleves eller ikke kan meddeles den ansvarlige, kan få dækket udgifter til selvhjælpshandlinger. Sådanne indgrebsmuligheder er i nogen omfang allerede i dag hjemlet i lovgivningen.

Herudover vil lovændringerne først og fremmest nødvendiggøre en udbygning eller præcisering af bestemmelserne om

- hvilke typer af miljøskader, herunder biodiversitetsskader og skader forårsaget af anvendelse af gødning, pesticider og slam til jordbrugsformål, der skal være omfattet af påbudsbestemmelserne og bestemmelserne om det offentlige selvhjælpshandlinger,

- meddelelse af påbud om forebyggelse og det offentlige selvhjælpshandlinger i tilfælde, hvor der er fare for skade på miljøet,

- meddelelse af påbud om genopretning og det offentlige selvhjælpshandlinger ved manglende efterkommelse af sådanne påbud, herunder om kompenserende genopretning på anden lokalitet end den forurenede ejendom,

- meddelelse af påbud til tredjemand om at tåle, at der gennemføres genopretningsforanstaltninger på dennes ejendom (tålepåbud),

- forurenerens pligt til ubetinget at dække myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger og visse andre omkostninger i den forbindelse, hvor der lovligt har været eller kunne være udstedt et påbud til den ansvarlige virksomhed om at foretage afhjælpende foranstaltninger, og

- forurenerens pligt til at underrette myndighederne om skader på miljøet eller hvor der er fare herfor,

Herudover vil forslaget medføre behov for ændringer med henblik på at sikre visse borgere og organisationer ret til at anmode myndigheder at tage sager op i tilfælde, hvor der er sket eller er fare for at der vil ske en miljøskade, og sikre mulighed for at klage over disse afgørelser til et uafhængigt organ, det vil sige domstolene eller et uafhængigt klagenævn (Miljøklagenævnet eller Naturklagenævnet). Den eksisterende afskæring af klage vil således ikke kunne opretholdes med hensyn til de sager, der er omfattet af forslaget. Det er ikke hensigten i forbindelse med gennemførelse af direktivet at foretage ændringer i de almindelige regler om, hvem der kan anlægge sag ved domstolene (reglerne om søgsmålskompetence).

Endelig vil de forældelsesfrister, herunder den 30-årige absolutte forældelsesfrist i jordforureningsloven, der begrænser myndighedernes muligheder for at meddele påbud eller gøre erstatningskrav gældende overfor en ansvarlig virksomhed, ikke kunne opretholdes.

Det bemærkes, at reglerne i miljøerstatningsloven om erstatning for "egentlige miljøskader", forventes at få mindre praktisk betydning på grund af forslaget, da sådanne skader i vidt omfang vil være omfattet af de regler, som gennemfører direktivet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

De nedenfor nævnte vurderinger af de økonomiske og administrative konsekvenser er forbundet med betydelig usikkerhed.

6.1. Konsekvenser for det offentlige

6.1.1. Generelt

Der er på den ene side en risiko for, at direktivet medfører merudgifter for det offentlige, først og fremmest som følge af forslagets krav til genopretning af skader på biodiversitet og kompenserende/supplerende foranstaltninger og de hermed afledte udgifter. Det skyldes, at de afhjælpende foranstaltninger, som ifølge forslaget skal iværksættes (herunder genopretning af biodiversitetsskader og supplerende og kompenserende foranstaltninger), går væsentligt ud over de foranstaltninger, som myndigheder efter de danske bestemmelser normalt iværksætter.

Den kompetente myndighed (amt/kommune) vil også skulle afsætte ressourcer til at behandle sager i forbindelse med forslaget bestemmelse om sagsrejsning og klage. Miljøministeriet vil skulle afsætte ressourcer til behandling af klagesager i klagenævne og eventuelt Miljøstyrelsen.

Der er på den anden side flere forhold der trækker i retning af, at merudgifterne til selvhjælpshandlinger og administration vil kunne begrænses.

Det er således direktivets klare udgangspunkt, at omkostningerne til forebyggelse og genopretning skal pålægges forureneren og altså ikke skal betales af det offentlige. I de tilfælde, hvor det offentlige iværksætter selvhjælpshandlinger, og der er mulighed for gennemtvunge betalingskravet overfor forureneren, giver forslaget formentlig myndighederne ret til at kræve flere typer af omkostninger dækket hos den ansvarlige virksomhed end lovgivningen i dag giver mulighed for.

Hertil kommer, at medlemsstaterne allerede efter habitatdirektivet, EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og vandrammedirektivet er pålagt visse forpligtelse til at foretage genopretning, hvis der sker skade på miljøet. Disse forpligtelser er endnu ikke endeligt fastlagt i dansk lovgivning.

Også bestemmelserne om kommunernes og amternes tilsyn og håndhævelsen pålægger myndighederne en pligt til at foretage visse afhjælpende foranstaltninger, hvis det af sundhedsmæssige hensyn er nødvendigt at afværge væsentlig forurening eller udbredelsen heraf. Da de skader, som direktivet omfatter, er ganske betydelige, vil den eksisterende pligt for myndighederne til at iværksætte foranstaltninger formentlig være aktuell i langt de fleste sager.

Endelig har kommuner og amter som led i deres tilsyn pligt til at tage sager op, når borgere og virksomheder retter henvendelse til myndighederne, og der er sket eller kan være en vis sandsynlighed for, at der er sket en miljøskade eller er fare for at det sker.

6.1.2 Merudgifter til forebyggelse og afhjælpning af biodiversitetsskader

Det er meget vanskeligt at give et realistisk skøn over de mulige årlige omkostninger i forbindelse med afhjælpning af skader på naturressourcer og biodiversitet. I tilfælde af forurening og efterfølgende afhjælpning af skader på biodiversiteten i store naturområder med eventuel nødvendig arealerhvervelse til brug for foranstaltninger til kompenserende afhjælpning, vil de samlede omkostninger hertil i værste fald kunne udgøre store millionbeløb. Størstedelen af de naturgenopretningsprojekter, som hidtil er gennemført, har imidlertid ikke medført omkostninger i denne størrelsesorden (der har her udelukkende været tale om genopretning uden forudgående oprensning), men muligheden for, at biodiversitetsskader af større omfang kan indtræffe, kan ikke udelukkes.

6.1.3 Merudgifter til forebyggelse og afhjælpning af skader på jord og vand

Det er sandsynligt, at der ikke vil komme mange sager om miljøskader forårsaget af aktiviteter, der har fundet sted efter direktivforslagets ikrafttræden. Når der alligevel forventes merudgifter, skyldes det forslaget handlepligt og udvidede genopretningspligt i modsætning til det danske prioriteringssystem i jordforureningsloven. Det anslås, at forslaget vil medføre en forrykkelse af ressourcernes anvendelse, således at i størrelsesordenen 15-20% af ressourcerne vil gå fra den prioriterede offentlige indsats, som navnlig sker i forhold til de gamle forureninger, og over til de nye forureninger, som amtet ifølge direktivet skal afværge i den rækkefølge, skaderne opstår.

Når antallet af nye sager dog vurderes lavt, skal det bl.a. ses i sammenhæng med, at kommuner og amter i de senere år har opbygget et stadig mere fintmasket og effektivt tilsyn, der sikrer, at sager hvor der sker betydelige skader på miljøet eller situationer, hvor der er overhængende fare herfor, i stadig sjældnere tilfælde forekommer. Det kan i den forbindelse nævnes, at personer og selskaber med en gæld på 100.000 kr. eller mere til det offentlige, som skyldes manglende betaling af myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger, siden 1997 har skullet opføres i et register. Registeret blev etableret i forbindelse med den daværende regerings såkaldte "lov og orden pakke", og der er til dato ikke registreret nogen skyldnere.

Med hensyn til de *administrative konsekvenser*, må der forventes et øget ressourcetræk hos miljømyndighederne i forbindelse med først og fremmest behandlingen af nye klagesager og tilsyn og håndhævelse af reglerne, men i mindre grad som følge af sagsrejsning. De kommunale myndigheder har således i forvejen pligt til at følge op på begrundede henvendelser fra offentligheden som led i et aktivt miljøtilsyn. Antallet af sager, som kommuner og amter skal behandle, begrænses desuden i kraft af de oplysningskrav, direktivet stiller til den, der rejser en sag overfor myndigheden.

6.2 Konsekvenser for erhvervslivet

Kommissionen har i begrundelsen for direktivet foretaget et regnestykke med henblik på at vurdere de samfundsmæssige udgifter ved gennemførelse af forslaget. Kommissionen finder ud fra en samlet vurdering, at udgifterne vil være mindre end 4 euro pr. indbygger i EU eller under 1,5 % af de samlede udgifter i Fællesskabet til miljøbeskyttelse.

Resultatet af den offentlige høring i Danmark har kun afstedkommet få og generelle kommentarer, og de giver ikke grundlag for en mere præcis vurdering af de erhvervsmæssige konsekvenser i Danmark. Det forhold, at direktivet giver myndighederne ret og pligt til i nogle forureningssager, at pålægge virksomhederne at foretage genopretning eller erstatte myndighedernes omkostningerne til genopretning, vil medføre merudgifter for virksomhederne. Omvendt vil omfanget af disse merudgifter afhænge af, i hvor mange tilfælde virksomheder forårsager skade på miljøet og naturen, der er dækket af direktivet.

Med hensyn til aktiviteter, som f.eks. består i håndtering af visse miljøfarlige stoffer (direktivforslagets bilag I), bør det bemærkes, at direktivet givetvis vil omfatte et meget stort antal – små og større – virksomheder, herunder forhandlere og transportører af produkterne.

6.3 Miljø- og samfundsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få en betydelig positiv effekt på beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU. Forslaget indebærer generelt i forhold til dansk lovgivning en udvidelse af de forpligtelser til at forebygge og genoprette skader på miljøet, som kan pålægges forureneren eller som hviler på det offentlige, hvis forureneren ikke kan gøres ansvarlig.

Det må forventes, at direktivet vil få en betydelig generelt præventiv effekt, idet det påregnes at øge virksomhedernes incitamenter til forebyggelse. Det vil i sidste ende kunne forhindre eller begrænse tab af naturressourcer og spare samfundet for omkostninger til genopretning. Direktivet vil i den forstand også samfundsøkonomisk kunne få en positiv virkning.

7. Høring

7.1. Den offentlige brede høring

Forslaget har været i offentlig høring hos en række organisationer og myndigheder fra den 11. marts 2002 til 8. april 2002. Nedenfor gengives organisationernes hovedsynspunkter.

7.1.1. Anvendelsesområde, omfattede skader mv.

Et stort antal organisationer, herunder Landboforeningerne, Dansk Industri og Danmarks Naturfredningsforening støtter indførelse af regler på fællesskabsplan om ansvar for miljøskader. Der er blandt organisationerne forskellig opfattelse af, om reglerne skal udformes som minimumsbestemmelser - der tillader medlemsstaterne at stille skrappe krav (Danmarks Naturfredningsforening og Landboforeningerne) - eller om bestemmelserne af hensyn til konkurrencen bør medføre en total harmonisering af lovgivningen om miljøsvær i EU (Dansk Industri).

Landboforeningerne og *Forsikring og Pension* peger på behovet for en klarere definition af begrebet miljøskade, mens *Københavns Kommune* finder definitionen for snæver.

Affaldsteknisk Samarbejde efterlyser en præcisering af den "hidtidige tilstand". *Landboforeningerne* og *Rederiforeningen* peger bl.a. på, at direktivets definition af omkostninger, og dermed også de udgifter, myndighederne kan kræve dækket hos forureneren, er for vidtgående og upræcis. *Københavns Kommune* peger på, at værdisætning af rekreative værdier kan være problematisk.

DI opfordrer til en fastere afgrænsning af direktivets anvendelsesområde, der potentielt kan omfatte hovedparten af EU's areal. Ansvar for skader forårsaget af GMO bør tillige begrænses til særlige, fast afgrænsede områder, mens direktivet bør omfatte flere typer af skader, der medfører en negativ påvirkning af natur og miljø.

DN og *NOAH* mener, at forslaget også bør omfatte skader på person og ejendom (traditionelle skader).

Rederiforeningen finder det vigtigt, at direktivets undtagelser vedrørende de søretlige konventioner også gælder med hensyn til konventioner, der endnu ikke er trådt i kraft, navnlig HNS-konventionen, og at undtagelsen også gælder i EU lande, der ikke har ratificeret den pågældende konvention. Endvidere mener foreningen, at direktivet bør have en reference til Globalbegrænsningskonventionen, der tillader redere at begrænse deres økonomiske ansvar.

DI, *Landboforeningerne*, *Danske Skovforening m.fl.* lægger stor vægt på, at det ubetingede forurener ansvar ikke finder anvendelse på miljøskader forårsaget af tilladte emissioner og begivenheder og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingsskader) samt diffus forurening. *Skov og landbrugsorganisationerne* finder, at det bør præciseres, at den lovlige anvendelse af pesticider, kvælstof og slam samt landmandens lovlige anvendelse af GMO-afgrøder tilsyneladende ikke omfattes af direktivforslaget.

Danske Vandværkers Forening lægger stor vægt på, at den af Kommissionen foreslåede undtagelse fra direktivet hvad angår miljøskader, der er forårsaget af tilladte emissioner, gælder for vandværker og spildevandsanlæg, der overholder lovgivningen. *DN* og *NOAH* er derimod ikke enig i de af Kommissionen foreslåede undtagelser med hensyn til tilladte emissioner og udviklingsskader.

Danske Vandværkers Forening finder det yderste beklageligt, at diffus forurening, herunder landbrugets forurening med kvælstof og pesticider ikke er omfattet. *Affaldsteknisk Samarbejde* finder det også betænkeligt, at diffus forurening er undtaget.

Dansk Energi finder det væsentligt, at der skal være dokumenteret en årsagssammenhæng for, at en virksomhed kan blive gjort ansvarlig og at kun skader, som er et resultat af aktiviteter udført efter direktivets ikrafttræden, kan medføre ansvar.

7.1.2. Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

DI opfordrer bl.a. til en indsnævring af hvilke virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af det ubetingede forureneransvar, og til, at der sker en geografisk afgrænsning. Der skal ikke kunne rettes påbud mod driftsherrer for alle typer af virksomheder, der ikke selv har forårsaget skaden. Muligheden for solidarisk hæftelse bør af denne årsag tages ud af forslaget, da det ellers vil kunne føre til en skævvridning mellem driftsherrer afhængig af deres forsikringsforhold, og da det generelt ikke lader sig gøre at fastsætte forsikringspræmier for denne type ansvar. *DI* mener desuden, at introduktionen af biodiversitetskader kan vanskeliggøre mulighederne for at opnå forsikringer til en rimelig præmie.

Landboorganisationerne er betænkelige ved indførelsen af et objektiv ansvar og opfordrer til en nøjere gennemgang af hvilke typer af virksomheder, der bliver omfattet af direktivet.

7.1.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

KL finder at direktivet medfører en væsentlig skærpelse af myndighedernes nuværende forpligtelser til at afværge miljøskade. *Københavns Kommune* mener, at forslagens introduktion af privatretlige og civilprocesretlige elementer i form af erstatningsret og øget vægt på domstolsbehandling kan betyde, at reglerne bliver mere komplicerede og håndhævelsen dyrere, langsommere og mere usikker og at de økonomiske konsekvenser for kommunerne kan blive meget betydelige. *Amtsrådsforeningen* finder kravet til offentlig genopretning meget vidtgående og ikke tilstrækkeligt beskrevet, samtidig med at det er svært at vurdere, hvorvidt proportionalitetsbetragtninger får betydning. Foreningen finder på den baggrund, at det ikke er muligt at foretage en vurdering af de økonomiske forhold.

DI og *OFR* mener, at der bør være en henvisning til proportionalitetsprincippet, således at det undgås, at uforholdsmæssigt omfattende foranstaltninger iværksættes (på forurenerens regning).

7.1.4. Finansiell sikkerhed

KL finder det rimeligt, at der stilles krav til økonomisk sikkerhedsstillelse, og at det er afgørende, at den enkelte kommune ikke sidder tilbage med regningen. *NOAH* og *DN* støtter også indførelsen af en obligatorisk sikkerhedsstillelse, men peger som alternativ til forsikring også på muligheden af, at der etableres fonde, der dækker omkostninger til genopretning. *Landboorganisationerne* er tilfredse med, at der ikke stilles krav om økonomisk sikkerhedsstillelse.

Forsikring og Pension peger bl.a. på behovet for større klarhed med hensyn til direktivets anvendelsesområde, især mht. direktivets definitioner og spørgsmålet om tilbagevirkende kraft, idet det har stor betydning for vurderingen af, i hvilket omfang virksomhederne på kortere eller længere sigt kan tilbydes at tegne egnede forsikringer, der dækker miljøansvaret og de betingelser, hvorunder sådanne forsikringer kan tegnes.

7.1.5. Klage

DN og *NOAH* støtter, at der indføres en klageadgang for organisationerne. *OFR* er imod og *Affaldsteknisk Samarbejde* er betænkelig. *KL* og *Landboorganisationerne* mener, at det bør være myndighederne der afgør, om der skal træffes foranstaltninger. *Landboorganisationerne* mener, at retten til at få prøvet en sagen ved domstolene/nævn bør begrænses. *Bryggeriforeningen* foreslår, at organisationerne i stedet får lejlighed til at kommentere en påtænkt genopretning. *DI* mener, at direktivet bør indeholde klare og ens krav til, hvilke typer af "kvalificerede organer" der skal kunne rejse sager. *KL* og *Københavns Kommune* bemærker, at de administrative konsekvenser af forslaget kan blive betydelige.

7.1.6. Forældelse

Flere organisationer er betænkelige ved den foreslåede 5-årige forældelsesfrist, der først løber fra det tidspunkt, hvor der er iværksat foranstaltninger. *Landboorganisationerne*, *Dansk Industri*, *Rederiforeningen*, *Forsikring og Pension* og *Dansk Skovforening* ønsker desuden, at der indføres en absolut forældelsesfrist, således at skadevolderen ikke i en ubegrænset periode kan mødes med krav i anledning af en tidligere forvoldt miljøskade.

7.2. Høring i Specialudvalget for miljø

Forslaget blev drøftet på møde i specialudvalget for miljøspørgsmål d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den tidligere høring:

DN udtrykte bekymring over den danske holdning for så vidt angår ønsket om, at forskrifterne for genopretning af biodiversitetstab bør være vejledende, at der i forbindelse med niveauet for genopretning for jordskader fokuseres på sundhed og derfor ikke tages tilstrækkeligt hensyn til miljøet, samt at der er for stor fleksibilitet i ønsket om, at genopretning kun skal foretages i 'rimeligt' omfang. DN ønskede, at det danske krav om, at skaderne skal være 'konkrete og målelige' erstattes med et krav om, at de skal være 'iagttagelige'. DN foreslog, at man etablerede et katalog med satellit-fotos af eksisterende nationale naturbeskyttelsesområder for at skabe grundlag for overvågningen.

GMO-skader

Greenpeace og DN var stærkt utilfredse med, at forslaget ikke indeholdt generelle regler om erstatning for GMO-skader, og bemærkede, at dette spørgsmål ikke var kommet med i revisionen af direktiv 2001/18 om udsætning af GMO netop med henvisning til dette forslag. DN fandt, at den danske holdning er svækket på GMO-området. *Greenpeace* ønskede traditionelle skader omfattet af direktivet, således at et konventionelt eller økologisk landbrug ville kunne få dækket et eventuelt tab af indtægt som følge af spredning af GMO-afgrøder fra en nærliggende mark. *Dansk Familielandbrug og Landboforeningerne* støttede, at forslaget ikke indeholdt sådanne regler, idet det var foreningernes opfattelse, at problemerne omkring spredning af GMO'er skulle løses i regi af Fødevarerministeriets regulering ('frøpakken') som led i fastsættelsen af krav i forbindelse med optagelse på sortlisterne.

Ansvarsfrihed

DN, *Det Økologiske Råd* og *Greenpeace* bifaldt det danske synspunkt om, at reglen om ansvarsfrihed i forbindelse med lovlige emissioner bør udgå. *Dansk Industri, Landboforeningerne* og *Danmarks Rederiforening* ønskede at fastholde reglen om ansvarsfrihed. *Dansk Familielandbrug* stillede spørgsmål om, hvorvidt jordbrug var omfattet, f.eks. i forhold til anvendelsen af lovlige pesticider. *Forsikring og Pension* undrede sig over, at DK støtter, at undtagelserne for ansvaret er slettet, idet man i forsikringsbranchen også på europæisk niveau har lagt vægt på, at disse ikke blev slettet.

Klageadgang

DN fremførte, at der bør være adgang til retlig prøvelse via domstolene.

Sagen blev forelagt specialudvalget (miljø) på mødet den 25. september 2002: *Forsikring og Pension (FP)* finder spørgsmålet om forsikringspligt centralt. FP finder, at indførelse af en obligatorisk forsikringspligt ikke nødvendigvis er en god ide, idet det man risikerer, at forsikrede virksomheder slækker på sine miljøstandarder. Ydermere er det et problem med forsikringer, at dem der "har orden i sagerne" kommer til at betale lige så meget, som dem, der ikke har, idet der må forventes at ske en vis standardisering af præmierne/forsikringsbetingelserne. Samtidig er det vigtigt, når ansvarsområdet defineres klart i direktivet, at dette område ikke beskrives for præcist for at give forsikringsselskaberne noget fleksibilitet. *Dansk Industri (DI)* udtrykte støtte over for F&P's synspunkter og fandt det endvidere afgørende, at ansvaret bliver afgrænset yderligere, ligesom DI finder det vigtigt, at der indføres en pligt for myndighederne til i et eller andet omfang at sikre, at der sker genopretning, hvis forurenere ikke kan ansvarliggøres eller identificeres. *Landboforeningerne* fandt det uklart, hvorvidt landbruget var omfattet eller ej og ligeledes om man kunne pådrage sig et ansvar ved diffus forurening. Foreningen foreslog endvidere, at man ved opgørelse af de økonomiske omkostninger ved genopretning anlagde en cost-effectiveness analyse. *Økologisk Råd* fandt, at direktivforslaget må kunne medføre færre udgifter for det offentlige end tilfældet er i dag pga. ansvarsreglerne og idet det offentlige allerede i dag rydder op i tilfælde, hvor forurenere ikke kan gøres ansvarlig.

På møde i specialudvalget den 20. november 2002 tilkendegav *Danmarks Rederi Forening (DRF)*, at foreningen ønsker skibstrafik undtaget fra ansvarsområdet, også fra en evt. forsikringspligt og tog et forbehold over for værdisætningsbegrebet. *Landboforeningerne* ønsker diffus forurening, herunder luftforurening undtaget fra direktivet. DN fandt det ærgerligt, at DK arbejder for delvist at genindføre undtagelsen for tilladte aktiviteter.

-

-

Ad punkt 10 - Kommissionens meddelelse om nuklear sikkerhed og forsyningsikkerhed

Nyt notat

1. Baggrund og indhold

Kommissionen vedtog den 6. november d.e. en meddelelse indeholdende foranstaltninger inden for rammerne af Euratom-traktaten, som sigter mod at gennemføre en fællesskabsordning for nuklear sikkerhed og mod at styrke

forsyningsikkerheden. Meddelelsen var ledsaget af to udkast til direktivforslag om sikkerhed og forvaltningen af radioaktivt affald og vil blive suppleret med et udkast til afgørelse om en aftale mellem Euratom og Den Russiske Føderation om handel med nukleart materiale. På Redsmøde (Transport, telekommunikation og energi) den 25. november præsenterede Kommissionen for første gang denne pakke for Redet. Efterfølgende vil Kommissionen præsenterer pakken på Redsmøde (miljø) den 9.-10. december.

Notat om meddelelsen er den 14. november 2002 sendt til Folketingets Europaudvalg som en del af aktuelt notat forud for Redsmøde (Transport, telekommunikation og energi) den 25. november 2002.

Af Kommissionens meddelelse fremgår det, at EU inden for rammerne af Euratom-traktaten, der blev underskrevet i 1957, har gennemført en betydelig lovgivning på traktatens område, bl.a. med etableringen af en tjeneste for tilsyn med kontrolanlæg for udslip på nukleare anlæg på EU-niveau. Der er derimod ikke tidligere udarbejdet normer for nuklear sikkerhed. I forbindelse med den forestående udvidelse har Redet i Kilde i juni 1999 opfordret Kommissionen til at sikre, at der anvendes høje standarder for sikkerhed i Central- og Østeuropa. Det Europæiske Red i Lægen anmodede i december 2001 om regelmæssigt at få forelagt rapporter om den nukleare sikkerhed i EU.

De to udkast til direktivforslag er baseret på Euratom-traktatens artikel 31. I denne artikel er det fastsat, at Kommissionen udarbejder grundlæggende normer, efter indstilling fra en gruppe personer udpeget af det Videnskabelige og Tekniske Udvalg blandt medlemsstaternes videnskabelige eksperter og efter udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Når forslagene er forelagt Redet, vedtager dette normerne med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet. Der er endnu ikke tale om officielle forslag fra Kommissionen til Redet.

2. Europa-Parlamentets holdning

Da forslagene endnu ikke er officielt fremsatte, foreligger Europa-Parlamentets udtalelse ikke.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er endnu ikke tale om officielt fremsatte forslag.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse ventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Vurderingen af konsekvenserne af de to direktivforslag afventer den officielle fremsættelse.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens meddelelse ventes ikke i sig selv at have samfundsøkonomiske konsekvenser. Vurderingen af konsekvenserne af de to direktivforslag afventer den officielle fremsættelse.

6. Høring

Sagen har været i skriftlig høring i specialudvalget for miljø, hvor Greenpeace har anført undren over at der angiveligt ikke er fremkommet officielle forslag fra Kommissionen, al den stund forslagene er lagt ud på Kommissionens hjemmeside. Greenpeace vil snarest fremkomme med en mere substantiel kritik af Kommissionens pakke af forslag på området, som man finder bl.a. involverer en uacceptabel forstærket subsidiering af den europæiske kernekraft industri.

Ad punkt 11- Rådskonklusioner til opfølgning på Klimakonventionens 8. partskonference (COP 8)

Dok 14822/02

Nyt notat

1 Status

Formandskabet har d. 25. november 2002 fremlagt udkast til rådskonklusioner om opfølgningen på Klimakonventionens 8. Partskonference (COP 8).

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europaparlamentet skal ikke udtale sig.

2 Formel og indhold

Formandskabet har til opfølgning på COP 8 foreslået rådskonklusioner, som understreger EU's syn på de opnåede resultater, og fremhæver behovet for yderligere handling ("further action") med henblik på at realisere Klimakonventionens ultimative mål og opfordrer konventionens parter til at indgå i en fælles og åben proces for at drøfte emnet efter Kyoto-protokollens ikrafttræden. Konklusionerne bekræfter også den grundlæggende betydning, som EU tillægger ikrafttrædelsen af Kyoto-protokollen. Konklusionerne byder endvidere den kommende "World Climate Change Conference" i Moskva i efteråret velkommen, og understreger EU's støtte til den såkaldte "Vedvarende Energi Erklæring" fra de ligesindede lande fra Johannesburg-topmødet.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Rådskonklusionerne skønnes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser

Redskonklusionerne har ikke administrative eller økonomiske konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Udkastet til redskonklusioner har ikke været i høring.

-